

brå

 Sveriges officiella statistik

Kriminalstatistik

2020

Anmällda brott

Slutlig statistik

Brå – centrum för kunskap om brott och åtgärder mot brott. Brottsförebyggande rådet (Brå) verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsförebyggande arbete och rättsväsendets reaktioner på brott.

urn:nbn:se:bra-954

© Brottsförebyggande rådet 2020

Enheten för rättsstatistik

Omslagsillustration: Susanne Engman

Produktion: Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm

Telefon 08-527 58 400, e-post info@bra.se, www.bra.se

Denna publikation kan laddas ner från Brås webbplats www.bra.se/publikationer. På begäran kan Brå ta fram ett alternativt format. Frågor om alternativa format skickas till: tillganglig@bra.se

Vid citat eller användande av tabeller, figurer, diagram ska källan Brå anges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

Innehåll

Sammanfattning	5
Huvudresultat för 2020	6
Inledning	9
Tolkning av statistiken	9
Begrepp och definitioner	10
Resultat	12
Utvecklingen av samtliga anmälda brott	12
Brottsstrukturen	13
Brottskategoriernas utveckling	14
Redovisning efter brottskategori och brottstyp	15
Brott mot person	16
Stöld- och tillgreppsbrott	36
Bedrägeribrott	40
Skadegörelsebrott	41
Trafikbrott	42
Narkotikabrott	44
Regionala resultat	45
Några nya redovisningar 2020	47
Beskrivning av statistiken	49
Statistikens ändamål	49
Statistikens innehåll	49
Anmälda brott	49
Klassificering av brott	50
Regional fördelning	51
Insamling och bearbetning	52
Jämförbarhet över tid	52

Förändringar i statistiken på grund av enskilda ärenden som omfattar många brott	52
Tekniska, metodmässiga och juridiska förändringar	54
Kvalitetsstudier	59
Kvaliteten i brottskoder	59
Specialstudier om dödligt våld	60

Sammanfattning

Statistiken över anmälda brott omfattar alla händelser som har anmälts och registrerats som brott hos Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket. De anmälda brotten inkluderar även händelser som efter utredning visar sig vara annat än brott. För en mer detaljerad beskrivning, se avsnittet *Statistikens innehåll*.

Ändamålet med statistiken är att ge en bild av nivån och utvecklingen av de händelser som har anmälts och registrerats som brott hos de brottsutredande myndigheterna under den redovisade perioden. Statistiken visar således inte hur många brott som faktiskt har begåtts. Statistiken är deskriptiv och ger inga djupgående förklaringar till de förändringar som har skett under perioden.

Pandemins inverkan på antalet anmälda brott

Pandemins konsekvenser i det svenska samhället blev påtagliga en dryg vecka in i mars 2020, och har fortsatt att prägla samhället sedan dess med regler och rekommendationer om bland annat social distansering, vilket lett till minskad rörelse och aktivitet i samhället. De samhällsförändringar som följer av pandemin kan påverka brottsligheten, liksom polisens och andra myndigheters resurser och arbetssätt, vilket kan få konsekvenser för antalet anmälda brott. Sedan april 2020 genomför Brå därför översiktliga genomgångar av den preliminära månadsstatistiken över anmälda brott, i syfte att belysa eventuella konsekvenser av pandemin på den anmälda brottsligheten. Under 2021 övergår Brå till säsongsvisa genomgångar.

I denna rapport kommenteras resultaten för de övergripande brottskategorierna endast kortfattat, mot bakgrund av vad som har framkommit i de översiktliga genomgångarna. Det görs ingen närmare analys av pandemins eventuella konsekvenser. För en mer utförlig genomgång hänvisas i stället till de genomgångar som finns tillgängliga på Brås webbplats www.bra.se

Huvudresultat för 2020

Samtliga brott

- Under 2020 anmäldes cirka 1,57 miljoner brott, vilket innebar en ökning med 18 500 brott (+1 %) jämfört med året innan.
- De kategorier av anmälda brott som ökade mest i antal under 2020 var skadegörelsebrott (+14 %) samt narkotikabrott (+10 %). De största ökningarna inom skadegörelsebrott gällde brottstyperna skadegörelse mot stat, kommun, landsting (ej klotter) och klotter mot kollektivtrafiken. Den största ökningen inom narkotikabrott gällde brottstyperna eget bruk samt innehav.
- Den kategori anmälda brott som minskade mest i antal (−11 %) under 2020 var bedrägeribrott.
- Pandemins påverkan på utvecklingen av det totala antalet anmälda brott under 2020 bedöms vara begränsad. Dock kan förändringar i antalet anmälda brott för vissa brottstyper under 2020 troligtvis vara en följd av pandemin. Till exempel bedöms minskningar av vissa brottstyper inom kategorierna brott mot person och stöldbrott, såsom misshandel av obekant och övrig stöld, vara en effekt av pandemin. Även minskningarna för de anmälda personrånen och rattfylleribrotten bedöms vara konsekvenser av pandemin. Likaså ökningarna av antalet anmälda skadegörelsebrott, då främst i region Stockholm, och narkotikabrott.

Brott mot person

- Under 2020 anmäldes cirka 299 000 **brott mot person**, vilket innebar en ökning med 6 110 brott (+2 %) jämfört med 2019.
- Under 2020 anmäldes 83 200 **misshandelsbrott**, vilket innebar en minskning med 1 340 brott (−2 %) jämfört med 2019. Antalet misshandelsbrott mot kvinnor ökade med 3 procent till 29 200 anmälda brott. Anmälda misshandelsbrott mot män minskade med 4 procent till 29 400 brott. Antalet anmälda misshandelsbrott mot barn (0–17 år) minskade med 3 procent, till 24 700 brott, jämfört med 2019.
- En majoritet (80 %) av **misshandelsbrotten** mot kvinnor begicks av närstående och andra bekanta gärningspersoner. Av de anmälda misshandelsbrotten mot män utgjorde drygt hälften (55 %) misshandel av en obekant.
- Under 2020 anmäldes 1 480 brott om **grov fridskränkning**, vilket innebar en minskning med 6 procent sedan 2019. Antalet grova fridskränkingsbrott mot kvinnor ökade med 31 brott (+19 %) till totalt 195 brott. Totalt anmäldes 111 fall av grov fridskränkning mot män, vilket var 13 brott färre än 2019 (−10 %). År 2020 anmäldes 1 170 fall av grov fridskränkning mot barn (0–17 år), vilket innebar en minskning med 9 procent (−113 brott) sedan 2019.

- Mer än hälften (58 %) av de anmälda brotten om **grov fridskränkning** mot kvinnor och merparten av de anmälda fridskränkingsbrotten mot män (73 %) hade begåtts i en närstående parrelation.
- Under 2020 anmäldes 1 530 fall av **grov kvinnofridskränkning**, vilket var 192 brott färre (–11 %) än 2019.
- Under 2020 anmäldes 9 360 **våldtäkter**, vilket innebar en ökning med 779 brott (+9 %). Antalet anmälda våldtäkter mot kvinnor låg oförändrat på 4 800 anmälda brott. De anmälda våldtäktsbrotten mot män låg också oförändrade på 261 anmälda brott. Under 2020 ökade antalet anmälda våldtäktsbrott mot barn (0–17 år) med 756 brott (+21 %), till 4 300 anmälda brott. Vid tolkning av statistiken bör man tänka på att enstaka anmälningar med ett stort antal brott kan ge upphov till årliga variationer i statistiken.
- En tredjedel (33 %) av de anmälda **våldtäktsbrotten** mot kvinnor avsåg våldtäkter av närstående i en parrelation. Motsvarande andel för våldtäkt mot män var 17 procent.
- Under 2020 anmäldes 10 100 fall av **sexuellt ofredande**¹, vilket innebar en minskning med 317 brott (–3 %). Antalet anmälda fall av sexuellt ofredande mot kvinnor minskade med 251 brott (–5 %) till 5 080 brott. Antalet anmälda fall av sexuellt ofredande mot män ökade med 65 brott (+14 %) till 527 brott. Under 2020 har antalet anmälda fall av sexuellt ofredande mot barn (0–17 år) ökat med 245 brott (+6 %), till 4 320 anmälda brott.

Stöld- och tillgreppsbrott

- Under 2020 anmäldes 421 000 **stöld- och tillgreppsbrott**, vilket innebar en minskning med 3 procent (–14 500 brott) jämfört med året innan.
- År 2020 anmäldes 81 000 inbrottsstöld, vilket innebar en ökning med 8 procent jämfört med 2019. De anmälda bostadsinbrotten låg oförändrade (+15 brott) på 14 700, inbrott i lägenhet ökade med 5 procent (+312 brott), medan inbrott i villa och radhus minskade med 3 procent (–297 brott).
- Från 2019 till 2020 minskade antalet **personrån**² med 10 procent, till 6 900 anmälda brott. Rån mot vuxna minskade med 9 procent, till 4 720 brott. Rån mot barn (under 18 år) minskade med 12 procent, till 2 190 brott. Totalt begicks 590 personrån 2020 med skjutvapen, vilket var 10 procent färre än 2019. Merparten (83 %) av rånen med skjutvapen begicks mot vuxna.
- Från 2019 till 2020 ökade antalet anmälda **butiksrån** med 12 procent, till 554 brott, och antalet anmälda **bankrån** minskade med 7 brott, till 5 brott.

¹ Inklusive exhibitionism.

² Exklusive mot äldre/funktionshindrade.

Övriga brottskategorier

- Under 2020 anmäldes 218 000 **bedrägeribrott**. Det var en minskning med 26 400 brott (–11 %) jämfört med 2019.
- År 2020 anmäldes totalt 25 600 **rattfylleribrott**, vilket innebar en minskning med 4 procent jämfört med 2019. Rattfylleri under påverkan av enbart narkotika, så kallat drograttfylleri, ökade med 15 procent till 16 800 anmälda brott.
- År 2020 anmäldes cirka 124 000 **narkotikabrott**, vilket innebar en ökning med 10 procent jämfört med 2019.
- Av de anmälda narkotikabrotten utgjordes nästan hälften av eget bruk, som ökade med 7 procent jämfört med 2019. Även innehav av narkotika ökade (+9 %), och utgjorde 43 procent av de anmälda narkotikabrotten. Ökade gjorde även antalet brott om framställning av narkotika (+67 %), liksom antalet anmälda brott om överlåtelse med mera (+26 %).

Inledning

Statistiken över anmälda brott ger en övergripande bild av ärendeinflödet till Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket. Den visar antalet händelser som har anmälts och registrerats som brott hos dessa myndigheter.

I sammanställningen redovisas de anmälda brotten indelat efter de övergripande brottskategorierna brott mot person (BrB 3–7 kap.), stöld- och tillgreppsbrott (BrB 8 kap.), bedrägeribrott (BrB 9 kap.), skadegörelse (BrB 12 kap.), narkotikabrott (narkotikastrafflagen) och trafikbrott (trafikbrottslagen) samt efter ett urval enskilda brottstyper inom dessa kategorier. För en fullständig redovisning av samtliga brottstyper hänvisas till grundtabellerna på statistiksidorna på www.bra.se.

Redovisningen baseras på de brottskoder som registreras av polis och andra brottsutredande myndigheter. I huvudsak följer brottskoderna den juridiska indelningen av brott i lagstiftningen. I vissa fall omfattar de även information som är mer detaljerad än det lagrum som reglerar brottet.³

Samtliga sifferuppgifter i text och tabeller är avrundade enligt principen om tre informationsgivande siffror.⁴ Alla beräkningar och uppgifter som utgör underlag till figurer baseras dock på icke avrundade siffror. För exakta sifferuppgifter, se de grundtabeller som finns på statistiksidorna på www.bra.se.

Tolkning av statistiken

När du tolkar statistiken över anmälda brott, tänk på följande:

- Statistiken visar antalet anmälda brott och inte det totala antalet faktiskt begångna brott i samhället. Hur stor andel av de begångna brotten som anmäls varierar

³ Det gäller till exempel redovisningen av anmäld misshandel, som bland annat inkluderar information om ålder och kön på brottsoffret samt typ av relation mellan brottsoffer och gärningsperson. I vissa andra fall är statistiken mindre detaljerad än lagstiftningen, vilket gäller för en stor del av brotten mot den specialstraffrättsliga lagstiftningen

⁴ Exempelvis blir 1 416 327 brott 1 420 000 och 1 564 brott blir 1 560, medan 373 brott förblir 373. Procenttal i text och tabeller är avrundade till heltal, så exempelvis 12,2 procent blir 12 procent, och 10,6 procent blir 11 procent.

beroende på brottstyp, och endast för enstaka brottstyper kan anmälningsstatistiken antas ge en ungefärlig bild av hur många brott som verkligen begås.

- Det faktiska antalet brott är oftast högre än det antal anmälda brott som redovisas i statistiken. Ett undantag är anmälda fall av dödligt våld, där det faktiska antalet brott är lägre än antalet anmälda händelser. Det beror på att dessa främst visar det antal händelser med dödlig utgång som behöver utredas för att klargöra om ett mord eller dråp har begåtts eller inte.
- Benägenheten att anmäla brott kan förändras över tid, till exempel på grund av förändrade attityder till brott i samhället eller ändrade försäkringsvillkor. Detta innebär att det för många brottstyper är svårt att utifrån de anmälda brotten avgöra om brottsligheten i samhället ökar eller minskar.
- Inom vissa brottstyper, som narkotika- och trafikbrott, beror antalet anmälda brott till stor del på polisens och andra myndigheters kontroll- och spaningsinsatser. Om insatserna förändras påverkar det oftast antalet anmälda brott. Förändringar i lagstiftningen kan också påverka utvecklingen av vilka brott som anmäls.
- Enstaka stora ärenden med många brott kan skapa problem vid jämförelser över tid, liksom osäkerhet om huruvida en förändring är generell eller härrör från ett och samma ärende. Stora ärenden är ovanliga, men bör beaktas vid tolkning av statistiken. Se avsnittet *Jämförbarhet över tid*.

Begrepp och definitioner

I statistiken över anmälda brott används i huvudsak följande begrepp:

- **Anmälda brott** är samtliga händelser som har anmälts och registrerats som brott (med fängelse i straffskalan) hos de brottsutredande myndigheterna. Ett brott registreras för varje enskild lagöverträdelse. De anmälda brotten inkluderar även händelser som efter utredning visar sig vara annat än brott.
- **Brottskategori** är den grövre indelning som de anmälda brotten redovisas i. Det rör sig om sju övergripande kategorier:
 - brott mot person (brottsbalken 3–7 kap.)
 - stöld och tillgreppsbrott (brottsbalken 8 kap.)
 - bedrägeribrott (brottsbalken 9 kap.)
 - skadegörelsebrott (brottsbalken 12 kap.)
 - brott mot trafikbrottslagen
 - brott mot narkotikastrafflagen
 - övriga brott.
- **Brottstyp** är den typ av brott som har anmälts. Observationsvariabeln är den senast registrerade brottskoden för brottet vid statistikens framställning.

- **Relation** anges för vissa brott mot person och anger relationen mellan offer och gärningsperson vid brottstillfället.
 - *Är eller har varit närstående genom parrelation:* Maka/make, sambo, särbo eller flickvän/pojkvän.
 - *Är eller har varit närstående genom släktskap/familj:* Blodsband, adoption eller annat släktskap, exempelvis genom släktings parrelation.
 - *Är eller har varit bekanta genom annan slags relation:* Annan relation än närstående genom parrelation eller släktskap/familj. Exempelvis vänskap, umgänge i samma vänkrets, kollegor, lärare–elev, läkare–patient eller annan relation där offret och gärningspersonen känner varandra till mer än bara namn och utseende.
 - *Obekanta:* Offret och gärningspersonen är helt obekanta eller endast bekanta med varandra till namn eller utseende.
- **Ålder** avser offrets ålder vid tidpunkten för brottet, och hämtas från den registrerade brottskoden.
- **Kön** avser personens juridiska kön och hämtas från den registrerade brottskoden.

För en mer detaljerad beskrivning av statistiken, se avsnittet *Beskrivning av statistiken*.

Resultat

I sammanställningen nedan redovisas huvudresultaten för statistiken över anmälda brott 2020. Inledningsvis redovisas nivå och utveckling för det totala antalet anmälda brott. Därefter redovisas brottsstrukturen och utvecklingen för sju övergripande brottskategorier. Sedan görs en mer detaljerad redovisning av nivå och utveckling för var och en av brottskategorierna samt för några av de mer allvarliga och i statistiksammanhang mest efterfrågade brottstyperna.

De anmälda brotten utveckling redovisas genomgående för det senaste året respektive den senaste tioårsperioden. För brottskategorin brott mot person redovisas resultaten även efter brottsoffrens kön och ålder samt för vissa brottstyper även typen av relation mellan brottsoffer och gärningsperson. Slutligen redovisas de regionala resultaten.⁵

Pandemins eventuella effekter på de anmälda brotten utveckling kommenteras kortfattat mot bakgrund av vad som har framkommit i de månadsvisa genomgångarna av den preliminära månadsstatistiken under 2020, men här görs ingen närmare analys. För sådan hänvisas i stället till själva genomgångarna, som finns på Brås webbplats www.bra.se.

För fler och mer detaljerade resultat, se de grundtabeller som finns på statistiksidorna på <https://www.bra.se/statistik/kriminalstatistik/anmalda-brott.html>

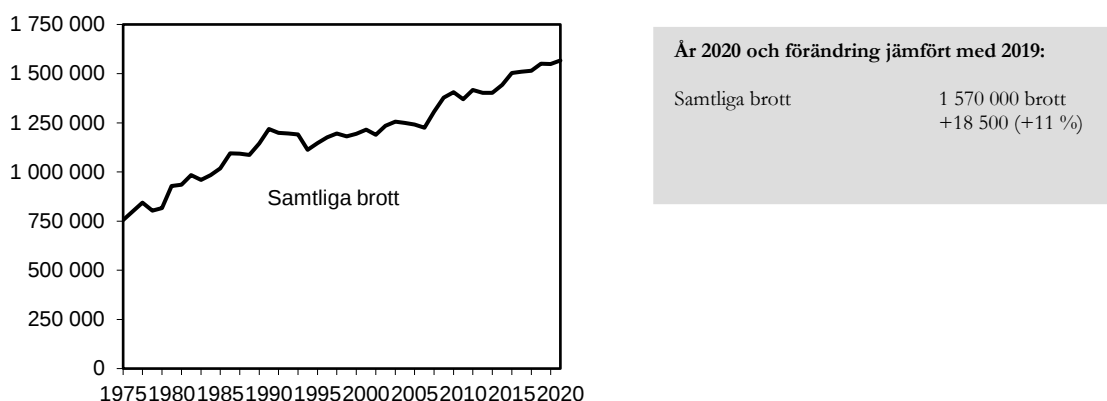
Utvecklingen av samtliga anmälda brott⁶

Under 2020 anmäldes cirka 1 570 000 brott till polis, tull eller åklagare, vilket innebär en ökning med 18 500 brott (+1 %) jämfört med 2019. Jämfört med 2011 hade

⁵ För exakta sifferuppgifter över nivåer för samtliga brottstyper som redovisas i statistiken, se de grundtabeller som finns på statistiksidorna på www.bra.se.

⁶ I text och tabeller är samtliga sifferuppgifter avrundade enligt principen om tre informationsgivande siffror. Exempelvis blir 1 416 327 brott 1 420 000 och 1 564 brott blir 1 560, medan 373 brott förblir 373. Procenttal i text och tabeller är avrundade till

antalet anmälda brott ökat med cirka 151 000 brott (+11 %). De anmälda brotten har ökat kontinuerligt sedan 1975. Ökningstakten var starkast fram till 1990-talet. Därefter var ökningstakten svagare under perioden fram till mitten av 00-talet, för att sedan återigen öka.

Figur 1. Det totala antalet anmälda brott, åren 1975–2020.

De genomgångar av den preliminära månadsstatistiken som Brå, med anledning av pandemin, har utfört sedan i april 2020, visar att antalet anmälda brott har varierat över året. Brås bedömning är att förändringarna i antalet anmälda brott för vissa brottstyper troligtvis har skett till följd av pandemin. Till exempel bedöms minskningar i vissa brottstyper inom kategorierna brott mot person och stöldbrott, såsom misshandel av obekant och övrig stöld, vara en effekt av pandemin. Även de minskningar som kan ses för anmälda personrån och rattfylleribrott bedöms vara konsekvenser av pandemin. Likaså gäller att ökningarna av antalet anmälda skadegörelsebrott, då främst i region Stockholm, och narkotikabrott. Pandemins påverkan på utvecklingen av det totala antalet anmälda brott under 2020 bedöms dock vara begränsad.

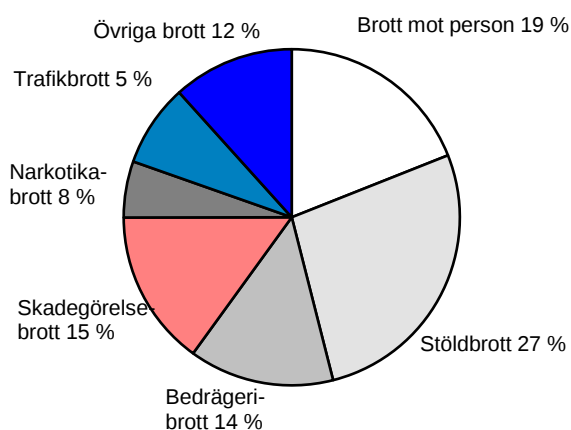
För mer information om pandemins inverkan på den anmälda brottsligheten, månads och säsongvis under året, se www.bra.se

Brottsstrukturen

Av samtliga anmälda brott 2020 utgjorde stöld- och tillgreppsbrotten 27 procent, brotten mot person 19 procent, skadegörelsebrotten 15 procent och bedrägeribrotten 14 procent.

heltal, så exempelvis 12,2 procent blir 12 procent och 10,6 procent blir 11 procent. Alla beräkningar samt uppgifter som utgör underlag till figurer baseras dock på ej avrundade siffror. För exakta sifferuppgifter, se de grundtabeller som finns på statistiksidorna på www.bra.se

Den senaste tioårsperioden (2011–2020) utmärks av en minskning av stöldbrottens andel av samtliga anmälda brott. Minskningen uppgår till 12 procentenheter. I de övriga brottskategorierna har andelen ökat eller varit oförändrade. Andelen bedrägeribrott har ökat med 6 procentenheter och andelen skadegörelsebrott har ökat med 3 procentenheter, medan narkotikabrotten och brotten mot person har ökat sina andelar med 2 procentenheter vardera.⁷

År 2020 jämfört med 2011:

(Brottskategorier i procent av samtliga anmälda brott samt skillnad i procentenheter).

	2011	2020	Skillnad i procentenheter
Brott mot person	18 %	19 %	2
Stöld- och tillgreppsbrott	39 %	27 %	-12
Bedrägeribrott	8 %	14 %	6
Skadegörelsebrott	12 %	15 %	3
Trafikbrott	5 %	5 %	±0
Narkotikabrott	6 %	8 %	2
Övriga brott	12 %	12 %	±0

Figur 2. Brottskategorier i procent av det totala antalet anmälda brott 2020 (1 570 000 anmälda brott).

Brottskategoriernas utveckling

Statistiken över de anmälda brottenas utveckling från 2019 till 2020 redovisas efter sju övergripande brottskategorier samt för ett urval enskilda brottstyper.

Bland de brottskategorier som redovisas var skadegörelsebrott och narkotikabrott de kategorier som ökade mest i antal anmälda brott.

Skadegörelsebrotten ökade med 29 000 anmälda brott (+14 %). Den största ökningen inom skadegörelsebrott gällde brottstyperna skadegörelse mot stat, kommun, landsting (ej klotter) och klotter mot kollektivtrafiken.

Narkotikabrotten ökade med 11 000 brott (+10 %). De brottstyper som ökade mest inom kategorin var innehav respektive eget bruk av narkotika.

Bedrägeribrott var den brottskategori som minskade mest i antal anmälda brott, med 26 400 anmälda brott (-11 %). Den största minskningen inom bedrägeribrott gällde brottstypen kortbedrägerier.

Även stöld- och tillgreppsbrott hörde till de brottskategorier där antalet anmälda brott minskade, med 14 500 brott (-3 %), medan antalet brott mot person ökade med 6 110 brott (+2 %). Kategorin övriga brott ökade med 14 400 brott (8 %) jämfört med 2019, och den brottstyp som ökade mest inom kategorin var bidragsbrott, som ökade med 6 300 (30 %) anmälda brott. Kategorin övriga brott

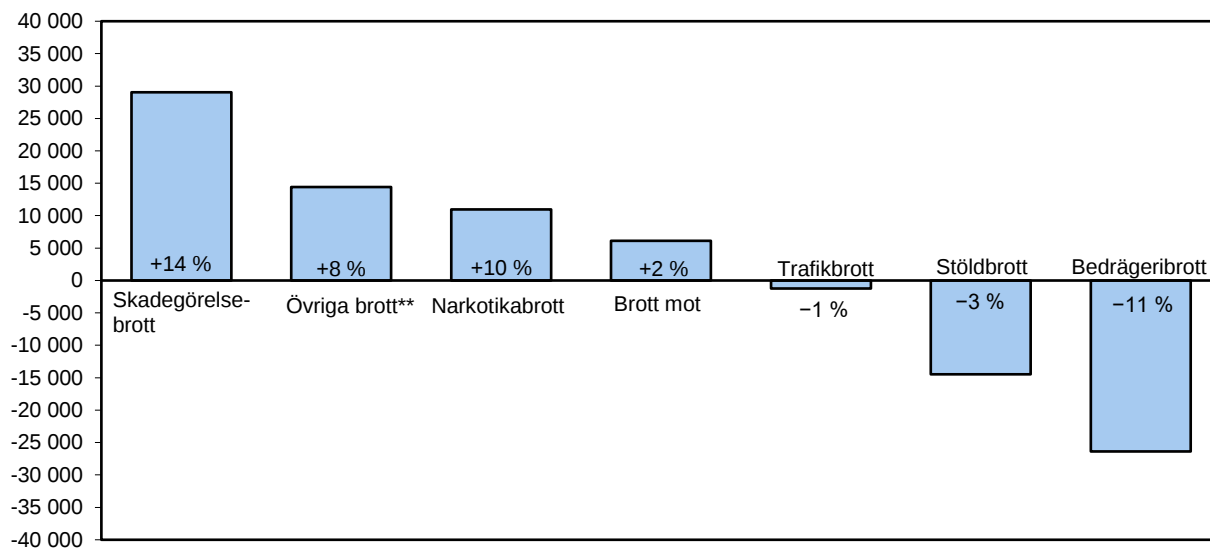
⁷ Talen redovisas avrundade, men differensen räknas utifrån tal med decimaler. Detta kan illustreras av beräkningen $5,61 - 6,48 = -0,9$ som vid avrundning blir: $6 - 6 = -1$.

omfattar många olika brott, bland annat brott mot 10–11 kap. BrB och 13–20 kap. BrB samt bidragsbrott, smuglingsbrott, alkoholbrott, miljöbrott och överträdelse av kontaktförbud.

Tabell 1 Förändringar i antal och andel anmälda brott mellan 2019 och 2020 inom sju brottskategorier. Förändringarna i procent redovisas med avrundade tal. Till exempel redovisas en ökning med 0,1 % som ingen förändring.

Brottstyp	Anmälda 2020	Förändring 2019–2020	
	Antal	Antal	Procent
Samtliga brott	1 570 000	18 500	+1 %
Brott mot person	299 000	6 110	+2 %
Stöld- och tillgreppsbrott	421 000	-14 500	-3 %
Bedrägeribrott	218 000	-26 400	-11 %
Skadegörelsebrott	234 000	29 000	+14 %
Trafikbrott	84 400	-1 230	-1 %
Narkotikabrott	124 000	11 000	+10 %
Övriga brott	186 000	14 400	+8 %

Utvecklingen för flera brottskategorier kan sannolikt kopplas samman med pandemin, för kommentarer om pandemins troliga konsekvenser på brottskategorierna se redovisningen av brottskategorier och brottstyper i avsnittet nedan.

Figur 3. Förändringar i antalet anmälda brott mellan 2019 och 2020 (procentuell förändring inom respektive brottskategori redovisas i diagrammet). Förändringarna i procent redovisas med avrundade tal. Till exempel redovisas en ökning med 0,1 % som ingen förändring.

* Det är vanligt att stora mängder anmälda skadegörelsebrott registreras vid ett och samma tillfälle. Brotten kan vid dessa fall härröra från tidigare år. Mängden skadegörelsebrott som registreras varierar beroende på berörda aktörers rutiner vid rapportering och registrering av brott.

** Kategorin övriga brott utgörs av de brott som inte ingår i någon av de andra kategorierna. Här ingår bland annat brott mot 10–11 kap. BrB och 13–20 kap BrB samt bidragsbrott, smuglingsbrott, alkoholbrott, miljöbrott och överträdelse av kontaktförbud

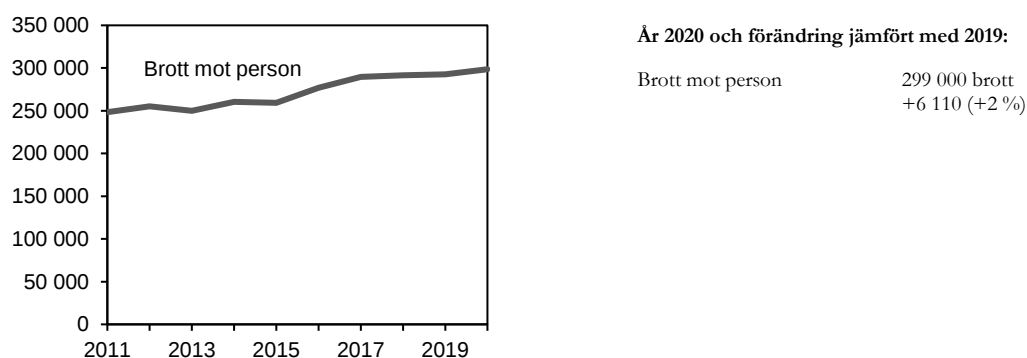
Redovisning efter brottskategori och brottstyp

Nedan följer en redovisning av nivå och utveckling de senaste tio åren för de anmälda brotten, uppdelade på brottskategorier och med fokus på några av de mer allvarliga och i statistiksammanhang mest efterfrågade brottstyperna.

Brott mot person⁸

Med brott mot person avses brott som regleras i 3–7 kap. BrB. Denna brottskategori omfattar bland annat misshandel, ofredande samt olaga hot, som år 2020 var de brottstyper som stod för flest anmälningar (sammanlagt 64 procent) av de anmälda brotten mot person. Övriga brottstyper i kategorin är bland annat dödligt våld, vållande till annans död eller till kroppsskada, sexualbrott, grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning, olaga förföljelse, egenmäktighet med barn samt olaga identitetsanvändning. I detta avsnitt beskrivs nivå och utveckling för kategorin brott mot person samt för några av de allvarligare brottstyper som ingår i kategorin. Statistik över dödligt våld finns i sammanfattningen *Konstaterade fall av dödligt våld*.

Inom kategorin brott mot person redovisas ungefär hälften av brottstyperna uppdelade efter brottsoffrets könstillhörighet. Av de brott mot person som är uppdelade efter könstillhörighet var 55 procent riktade mot kvinnor och flickor och 45 procent mot män och pojkar 2020.

Figur 4. Antal anmälda brott mot person, åren 2011–2020.

⁸ I text och tabeller är samtliga sifferuppgifter avrundade enligt principen om tre informationsgivande siffror. Exempelvis blir 1 416 327 brott 1 420 000 och 1 564 brott blir 1 560, medan 373 brott förblir 373. Procenttal i text och tabeller är avrundade till heltal, så exempelvis 12,2 procent blir 12 procent och 10,6 procent blir 11 procent. Alla beräkningar samt uppgifter som utgör underlag till figurer baseras dock på ej avrundade siffror. För exakta sifferuppgifter, se de grundtabeller som finns på statistiksidorna på www.bra.se.

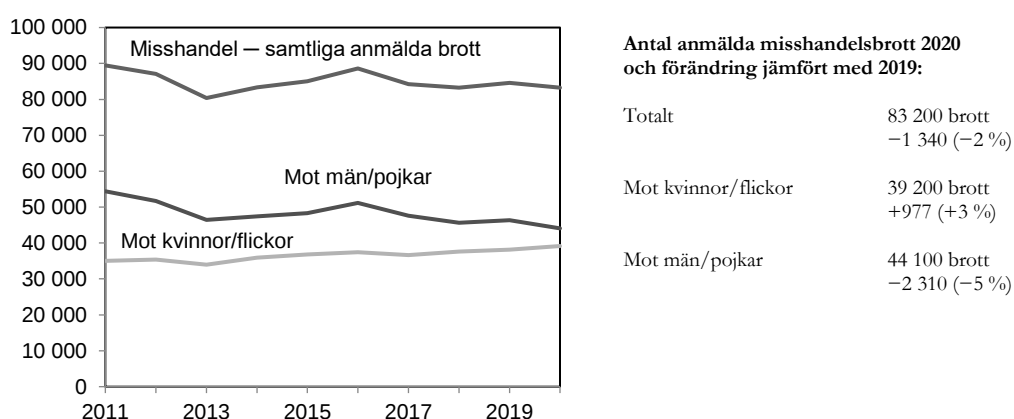
De genomgångar av den preliminära månadsstatistiken som Brå med anledning av pandemin har utfört sedan i april 2020, visar att vissa misshandelsbrott troligen har påverkats av pandemin, men pandemins effekter på utvecklingen av brott mot person som helhet under 2020 bedöms vara begränsad.

För mer information om pandemins inverkan på anmälda brott mot person, månads- och säsongvis under året, se www.bra.se

Misshandel

Totalt anmäldes 83 200 misshandelsbrott 2020, vilket innebar en minskning med 2 procent (–1 340 brott) jämfört med 2019. Under den senaste tioårsperioden har antalet anmälda misshandelsbrott legat mellan 80 400 och 89 500 brott, och den lägsta nivån uppmättes 2013. År 2020 hade antalet anmälda misshandelsbrott minskat med 7 procent (–6 220 brott) jämfört med 2011.

Antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinnor och flickor uppgick till 39 200 brott 2020, vilket innebar en ökning med 3 procent jämfört med 2019, och en ökning med 12 procent jämfört med 2011. Antalet misshandelsbrott mot män och pojkar uppgick under året till 44 100 brott, vilket innebar en minskning med 5 procent jämfört med 2019, och en minskning med 19 procent jämfört med 2011.

Figur 5. Antalet anmälda misshandelsbrott totalt, samt mot kvinnor/flickor respektive mot män/pojkar, åren 2011–2020.

I de genomgångar av den preliminära månadsstatistiken som Brå med anledning av pandemin har utfört sedan i april 2020 är bedömningen att pandemin troligtvis har inverkat på vissa typer av misshandelsbrott. Anmäld misshandel av obekant minskade för både kvinnor och män och bedöms vara konsekvens av ett minskat offentligt socialt liv, inklusive nöjesliv, till följd av de olika restriktioner som har införts under 2020 med anledning av pandemin. För anmälda misshandelsbrott av bekant gärningsperson, som är den dominerande brottstypen vid anmälda misshandelsbrott mot kvinnor, har antalet anmälda brott ökat mot både kvinnor och män. Det är svårt att bedöma om utvecklingen för anmäld misshandel av bekant har

påverkats av pandemin, eftersom den skulle kunna ha både en minskande och en ökande inverkan på de anmälda misshandelsbrotten av bekanta.

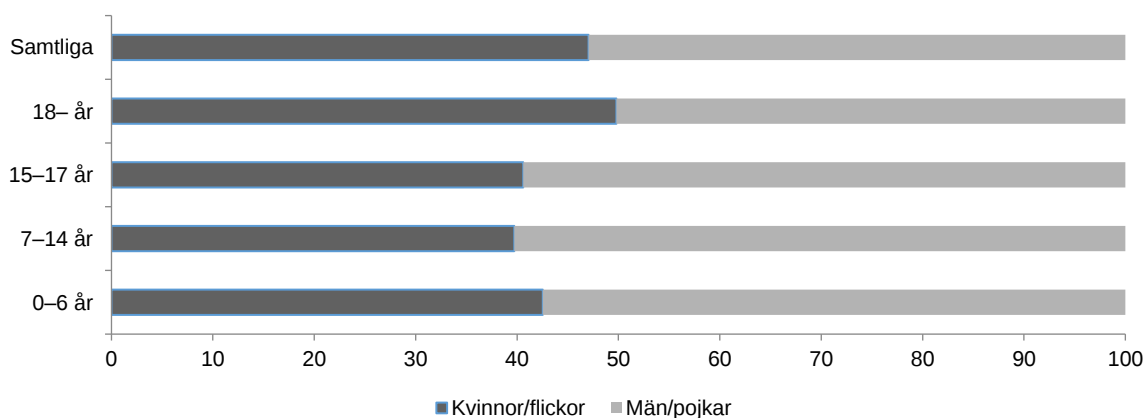
För mer information om pandemins inverkan på anmälda brott mot person, månads och säsongvis under året, se www.bra.se.

Av de misshandelsbrott som anmäldes 2020 var merparten, 70 procent, brott mot vuxna, 9 procent mot barn i åldern 15–17 år, 16 procent mot barn i åldern 7–14 år och 5 procent mot barn i åldern 0–6 år. Åldersfördelningen följde samma mönster för både kvinnor och män.

Tabell 2. Antal och andel misshandelsbrott per åldersgrupp dels totalt, dels mot kvinnor och flickor respektive mot män och pojkar, samt procentuell könsfördelning för de olika åldersgrupperna, 2020.

Ålder	Samtliga		Kvinnor/flickor		Män/pojkar		Könsfördelning	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Kvinnor/flickor	Män/pojkar
0–6 år	4 280	5	1 820	5	2 460	6	43	57
7–14 år	13 300	16	5 270	13	7 990	18	40	60
15–17 år	7 130	9	2 900	7	4 240	10	41	59
18 år–	58 600	70	29 200	75	29 400	67	50	50
Samtliga	83 200	100	39 200	100	44 100	100	47	53

Av samtliga anmälda misshandelsbrott 2020 var 47 procent brott mot kvinnor och flickor samt 53 procent mot män och pojkar. Könsfördelningen åldersgrupperna emellan var likartad, men jämnare bland vuxna.

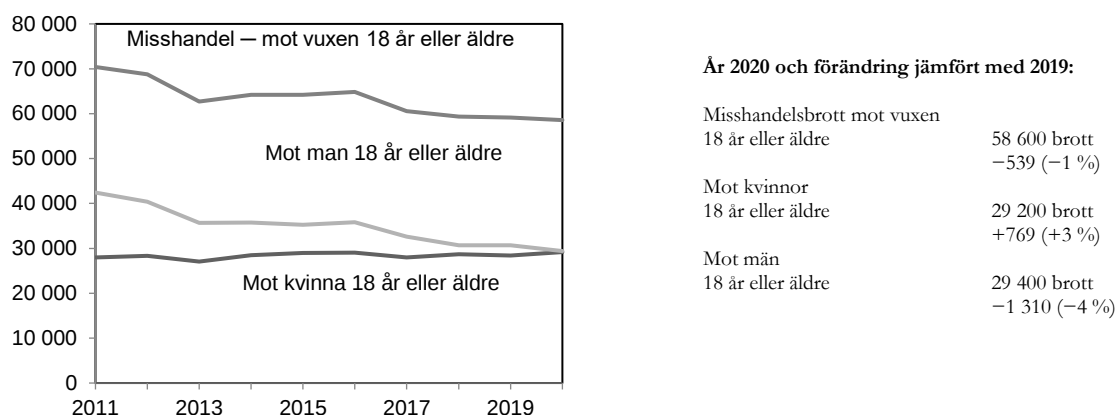
Figur 6. Anmälda misshandelsbrott fördelat på brottsoffrets ålder och könstillhörighet i procent, 2020.

Misshandel mot vuxna (18 år eller äldre)

Under 2020 uppgick antalet anmälda misshandelsbrott mot vuxna till totalt 58 600 brott, vilket var 1 procent färre än 2019. Av dessa var hälften riktade mot kvinnor och hälften riktade mot män. Antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinnor uppgick till totalt 29 200 brott, vilket var 3 procent fler än 2019. Antalet anmälda

misshandelsbrott mot män uppgick 29 400 brott, vilket innebar en minskning med 4 procent jämfört med 2019.

Jämfört med 2011 hade de anmälda misshandelsbrotten mot vuxna minskat med 17 procent (–11 800 brott). De anmälda misshandelsbrotten mot kvinnor hade ökat med 4 procent (+1 200 brott), medan de anmälda misshandelsbrotten mot män hade minskat med 31 procent (–13 000 brott) jämfört med 2011.

Figur 7. Antalet anmälda misshandelsbrott mot vuxna (18 år eller äldre) totalt, mot kvinnor (18 år eller äldre) respektive mot män (18 år eller äldre), åren 2011–2020.

Misshandelsbrotten mot vuxna indelas även efter relationen mellan brottsoffret och gärningspersonen samt, för obekanta, efter brottsplatsen. Sedan den 1 januari 2019 är statistiken indelad i fyra relationstyper: närstående genom parrelation, närstående genom släktskap eller familj, annan slags relation samt obekant med offret. På grund av att polisen under det första halvåret 2020 har ändrat sättet att registrera misshandelsbrott är statistiken på den lägsta detaljnivån behäftad med osäkerhet. Därför redovisas här endast misshandel av bekant, som omfattar samtliga tre relationstyper, samt misshandel av obekant.

För anmälda misshandelsbrott mot vuxna kvinnor 2020 var det vanligast (80 %) att brottet begicks av en för brottsoffret bekant person. För misshandel mot män var andelen brott som begicks av en bekant person 45 procent. De vanligast anmälda misshandelsbrotten mot män 2020 begicks av en obekant person (55 %), och av dessa brott skedde de flesta utomhus (71 %). För misshandel mot kvinnor var andelen misshandelsbrott som begicks av en obekant person 18 procent, och av dessa skedde 58 procent utomhus.

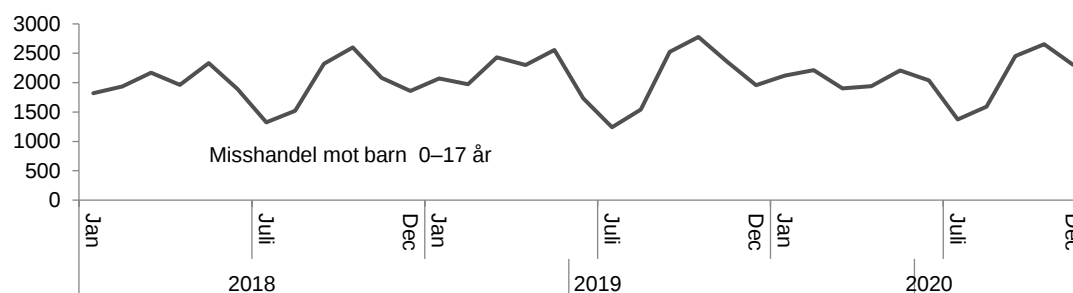
Tabell 3. Misshandelsbrott totalt, och misshandelsbrott efter kön och ålder efter relation mellan brottsoffer och gärningsperson, 2020.

	Misshandel mot person 18 år eller äldre		Misshandel mot kvinnor 18 år eller äldre		Misshandel mot män 18 år eller äldre	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Bekant med offret	36 300	62	23 200	80	13 100	45
Obekant med offret	21 600	37	5 370	18	16 200	55
Totalt	58 200	100	28 900	100	29 300	100

Misshandel mot barn (0–17 år)

År 2020 anmäldes sammanlagt 24 700 misshandelsbrott mot barn under 18 år. Det motsvarade 30 procent av alla anmälda misshandelsbrott. Totalt sett minskade antalet anmälda misshandelsbrott mot barn (0–17 år) med 3 procent (–796 brott) mellan 2019 och 2020, och jämfört med 2011 hade dessa ökat med 29 procent (–5 620 brott).

Misshandelsbrotten mot barn anmäls i hög grad av förskola och skola, vilket märks i statistiken på så sätt att färre brott anmäls under sommaren än under skolvermenerna.

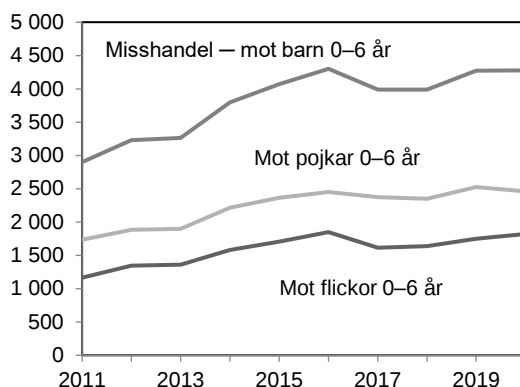

Figur 8. Antal anmälda misshandelsbrott mot personer under 18 år, månadvis, 2018–2020.

Nedan redovisas misshandel mot barn efter tre åldersgrupper: 0–6 år, 7–14 år samt 15–17 år.

Misshandel mot barn i åldern 0–6 år

Under 2020 anmäldes 4 280 misshandelsbrott mot barn i åldern 0–6 år, vilket var oförändrat jämfört med 2019, men en ökning med 48 procent (+1 380 brott) jämfört med 2011. Av de anmälda misshandelsbrotten mot barn i åldern 0–6 år var 43 procent brott mot flickor (1 820 brott) och 57 procent mot pojkar (2 460 brott).

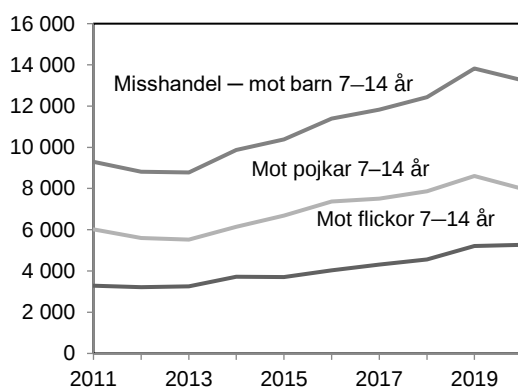
År 2020 och förändring jämfört med 2019:

Misshandelsbrott mot barn i åldern 0-6 år	4 280 brott +6 (±0 %)
Mot flickor 0-6 år	1 820 brott +72 (+4 %)
Mot pojkar 0-6 år	2 460 brott -66 (-3 %)

Figur 9. Antalet anmälda misshandelsbrott mot barn i åldern 0-6 år totalt, mot flickor 0-6 år och mot pojkar 0-6 år, åren 2011-2020.

Misshandel mot barn i åldern 7-14 år

Under 2020 anmäldes 13 300 misshandelsbrott mot barn i åldern 7-14 år, vilket innebar en minskning med 4 procent (-567 brott) jämfört med 2019, men en ökning med 43 procent, eller 3 960 anmälda brott, jämfört med 2011. Av de anmälda misshandelsbrotten mot barn i åldern 7-14 år var 40 procent (5 270 brott) riktade mot flickor, och 60 procent (7 990 brott) riktade mot pojkar.

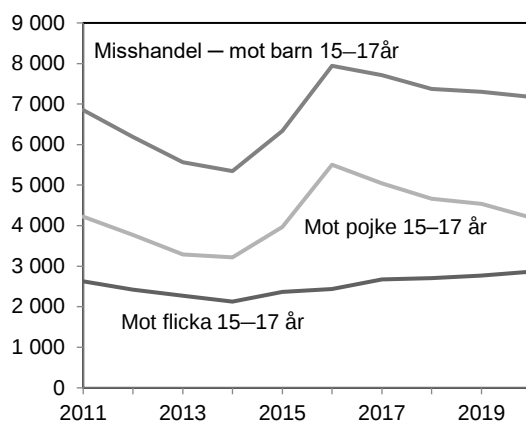
År 2020 och förändring jämfört med 2019:

Misshandelsbrott mot barn 7-14 år	13 300 brott -567 (-4 %)
Mot flickor 7-14 år	5 270 brott +52 (+1 %)
Mot pojkar 7-14 år	7 990 brott -619 (-7 %)

Figur 10. Antalet anmälda misshandelsbrott mot barn 7-14 år totalt, mot flickor 7-14 år och mot pojkar 7-14 år, åren 2011-2020.

Misshandel mot barn i åldern 15-17 år

Antalet anmälda misshandelsbrott mot barn i åldern 15-17 år 2020 minskade med 3 procent (-235 brott) jämfört med 2019. Av de anmälda misshandelsbrotten mot barn i åldern 15-17 år var 41 procent riktade mot flickor (2 900 brott) och 59 procent mot pojkar (4 240 brott). Under den senaste tioårsperioden har de anmälda misshandelsbrotten mot barn i åldern 15-17 år utmärkts av ganska stora svängningar. Jämfört med 2011 hade de ökat med 4 procent, från 6 860 till 7 130 anmälda brott.

År 2020 och förändring jämfört med 2019:

Misshandelsbrott mot barn i åldern 15–17 år	7 130 brott –235 (–3 %)
Mot flickor 15–17 år	2 900 brott +84 (+3 %)
Mot pojkar 15–17 år	4 240 brott –319 (–7 %)

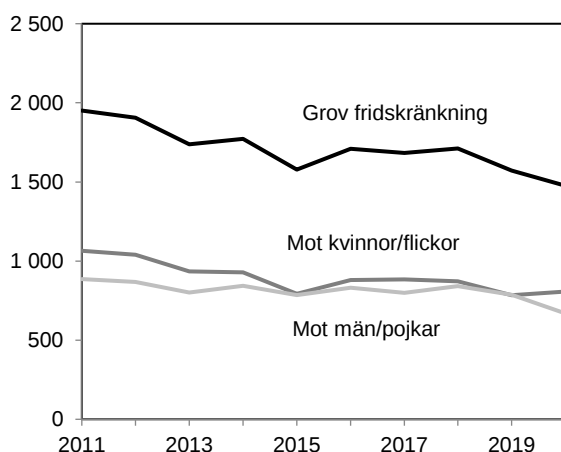
Figur 11. Antalet anmälda misshandelsbrott mot barn i åldern 15–17 år totalt, mot flickor 15–17 år och mot pojkar 15–17 år, åren 2011–2020.

Grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning

Grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning kan bestå av flera olika brottstyper, som var och en har utgjort ett led i en upprepad kränkning av personens integritet och varit ämnade att allvarligt skada personens självkänsla. För att rubriceras som grov kvinnofridskränkning ska brotten begås av en man mot en kvinna som han bor eller har bott tillsammans med under äktenskapsliknande former.

Grov fridskränkning

Antalet anmälda brott om grov fridskränkning minskade 2020 jämfört med 2019, med 95 brott (–6 %). Jämfört med 2011 hade antalet anmälda brott gällande grov fridskränkning minskat med 24 procent. Antalet anmälda grova fridskränkingsbrott har trots årsvisa fluktuationer följt en nedåtgående trend sedan 2013.

År 2020 och förändring jämfört med 2019:

Grov fridskränkning	1 480 brott –95 (–6 %)
Mot kvinnor/flickor	807 brott +23 (+3 %)
Mot män/pojkar	669 brott –118 (–15 %)

Figur 12. Antalet anmälda brott om grov fridskränkning totalt, mot kvinnor/flickor och mot män/pojkar, åren 2011–2020.

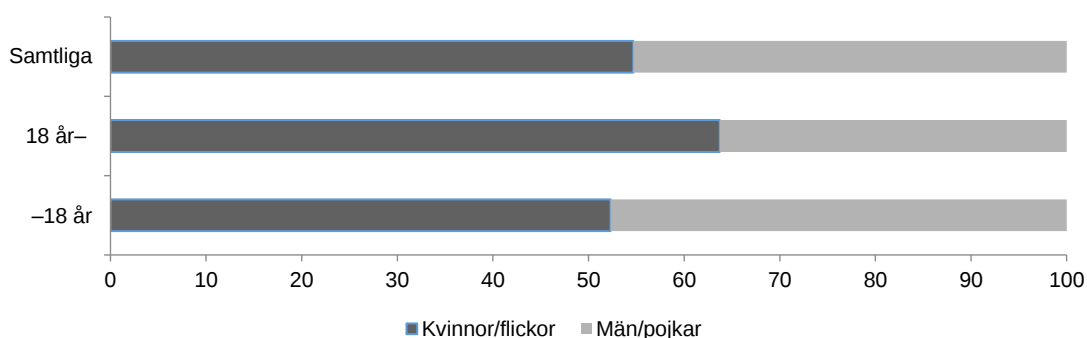
Antalet anmälda grova fridskränkingsbrott 2020 var något fler mot kvinnor och flickor, än mot män och pojkar (807 respektive 669 brott).

Av de anmälda brotten om grov fridskränkning var majoriteten (79 %) brott mot barn (0–17 år) och 21 procent avsåg brott mot vuxna. Åldersfördelningen följde samma mönster för både kvinnor och män.

Tabell 4. Antal och andel brott om grov fridskränkning per åldersgrupp, dels totalt, dels mot kvinnor och flickor respektive mot män och pojkar, samt procentuell könsfördelning för de olika åldersgrupperna, 2020.

Ålder	Samtliga		Kvinnor/flickor		Män/pojkar		Könsfördelning	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Kvinnor	Män
–17 år	1 170	79	612	76	558	83	52	48
18 år–	306	21	195	24	111	17	64	36
Samtliga	1 480	100	807	100	669	100	55	45

Könsfördelningen var jämn för barn (0–17 år), medan det var en större andel utsatta kvinnor än män i de anmälda brotten mot vuxna.

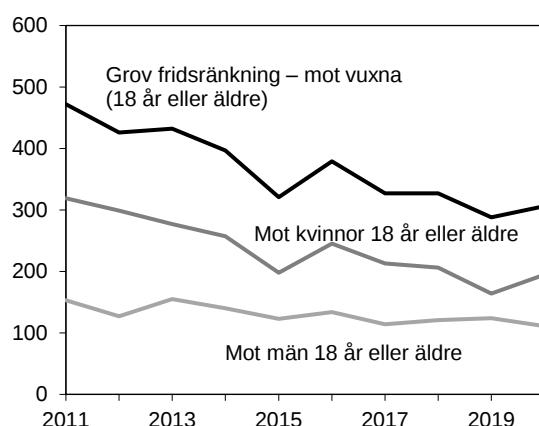

Figur 13. Anmälda brott om grov fridskränkning fördelat på brottsoffrets ålder och könstillhörighet i procent, 2020.

Grov fridskränkning mot vuxna (18 år eller äldre)

Under 2020 uppgick antalet anmälda grova fridskränkingsbrott mot vuxna till totalt 306 brott, vilket var en ökning med 18 brott (+6 %) jämfört med 2019. Av dessa uppgick antalet grova fridskränkingsbrott mot kvinnor till totalt 195 brott, vilket jämfört med 2019 var en ökning med 31 brott (+19 %). De anmälda brotten om grov fridskränkning mot män uppgick till totalt 111 brott, vilket var 13 brott färre än 2019 (–10 %).

Jämfört med 2011 hade de anmälda brotten om grov fridskränkning mot vuxna minskat med 166 anmälda brott (–35 %). De anmälda grova fridskränkingsbrotten mot kvinnor hade minskat med 124 anmälda brott (–39 %), samtidigt som de anmälda brotten mot män hade minskat med 42 brott (–27 %).

År 2020 och förändring jämfört med 2019:

Grov fridskränkning mot vuxna (18 år eller äldre)	306 brott +18 (+6 %)
Mot kvinnor (18 år eller äldre)	195 brott +31 (+19 %)
Mot män (18 år eller äldre)	111 brott -13 (-10 %)

Figur 14. Antalet anmälda brott om grov fridskränkning mot vuxna (18 år eller äldre) totalt, mot kvinnor (18 år eller äldre) och mot män (18 år eller äldre), åren 2011–2020.

Av de anmälda brotten om grov fridskränkning mot vuxna 2020 var 64 procent av brotten riktade mot kvinnor och 36 procent mot män.

De anmälda brotten om grov fridskränkning mot vuxna indelas sedan 2020 även efter två typer av relation mellan brottsoffret och gärningspersonen: närstående genom parrelation samt närstående genom släktskap eller familjerelation. Den vanligaste typen av relation mellan brottsoffer och gärningsperson vid grova fridskränkingsbrott är en närstående parrelation. Det var fallet i 63 procent av de anmälda grova fridskränkingsbrotten 2020. Detsamma gällde i 58 procent av dessa brott mot kvinnor och i 73 procent av dessa brott mot män.

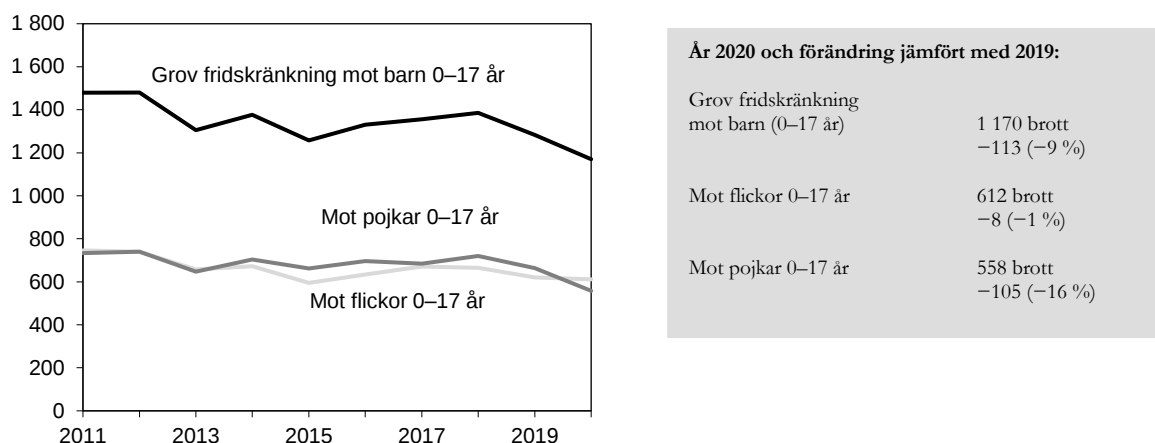
Tabell 5. Grov fridskränkning fördelat på kön och ålder samt relation mellan brottsoffer och gärningsperson, 2020.

	Grov fridskränkning mot vuxna 18 år eller äldre		Grov fridskränkning mot kvinnor 18 år eller äldre		Grov fridskränkning mot män 18 år eller äldre	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Närstående genom parrelation	194	63	113	58	81	73
Närstående genom släktskap/familj	112	37	82	42	30	27
Totalt	306	100	195	100	111	100

Grov fridskränkning mot barn (0–17 år)

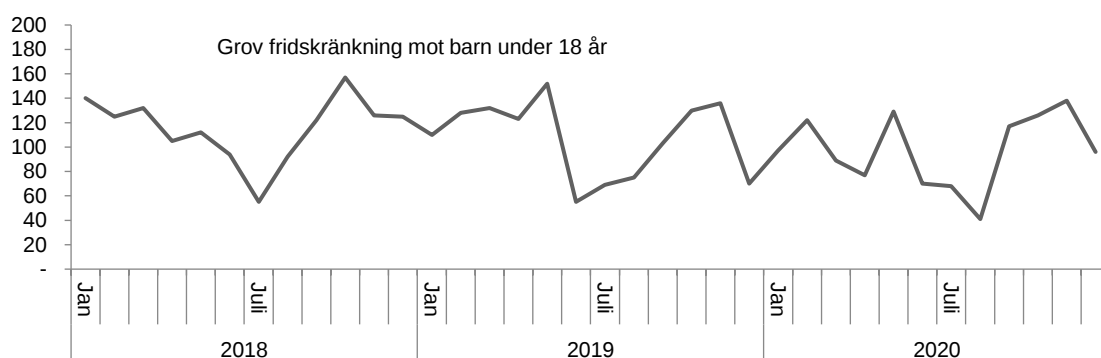
Av de anmälda grova fridskränkningarna 2020 var 79 procent riktade mot barn (0–17år). Det rörde sig om totalt 1 170 brott, vilket var en minskning med 9 procent jämfört med 2019. Antalet grova fridskränkingsbrott mot flickor minskade med 8 brott (–1 %) till 612 brott, och motsvarande brott mot pojkar minskade med 105 brott (–16 %), till 558 brott.

Jämfört med 2011 hade antalet anmälda brott om grov fridskränkning mot barn (0–17 år) minskat med 309 brott (–21 %). Jämfört med samma år hade antalet sådana brott mot flickor minskat med 18 procent (–134 brott) och mot pojkar med 24 procent (–175 brott).

Figur 15. Antalet anmälda brott om grov fridskränkning mot barn (0–17 år) totalt samt mot flickor (0–17 år) respektive mot pojkar (0–17 år), åren 2011–2020.

Av de anmälda brotten om grov fridskränkning mot barn (0–17 år) var 52 procent riktade mot flickor och 48 procent mot pojkar 2020. Liksom misshandel mot barn anmäls grov fridskränkning mot barn i högre grad under skolterminerna än under sommarmånaderna juni–augusti.

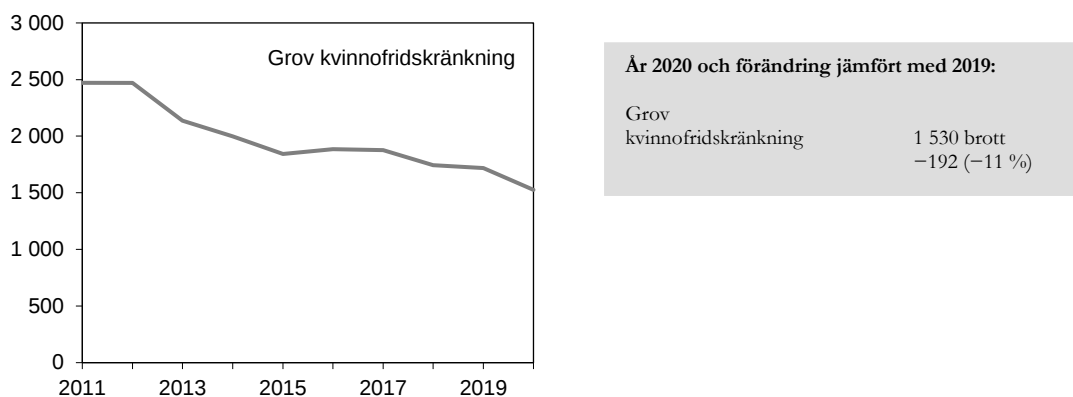

Figur 16. Antal anmälda brott om grov fridskränkning mot barn (0–17 år) månadsvis, 2018–2020.

Eftersom fridskränkingsbrotten omfattar flera brott och kan bestå av flera olika brottstyper som sammantaget ingår i en upprepad kränkning, är utvecklingen av de anmälda fridskränkingsbrotten beroende av polisens och åklagarnas hantering av dessa brott. Exempel på brottstyper som ingår i fridskränkingsbrott är misshandel, olaga hot och hemfridsbrott.

Grov kvinnofridskränkning

År 2020 anmäldes 1 530 grova kvinnofridskränkingsbrott, vilket var 11 procent färre (–192 brott) än 2019. Det innebär en minskning med 38 procent (–945 brott) jämfört med 2011.

Figur 17. Antalet anmälda brott om grov kvinnofridskränkning totalt, åren 2011–2020.

Utvecklingen av de grova kvinnofridskränkningarna påverkas av förändringar i polisens och åklagarnas hantering och registreringsrutiner vid anmälan. I början av tioårsperioden registrerades de olika gärningarna vanligtvis initialt som grov kvinnofridskränkning vid anmälan, medan man under den senare delen av perioden i högre grad har registrerat de underliggande brotten i stället. Denna förändring har medfört en minskning av antalet anmälda brott om grov kvinnofridskränkning i statistiken mot slutet av tioårsperioden. Därmed bör viss försiktighet iaktas när statistiken tolkas.

Sexualbrott

År 2020 anmäldes totalt 25 000 sexualbrott, vilket var en ökning med 8 procent (+1 830 brott) jämfört med 2019. Sexualbrotten omfattar flera olika typer av gärningar. Nedan redovisas antalet anmälda våldtäkter och anmälda brott om sexuellt ofredande, vilka utgör merparten (78 %) av alla anmälda sexualbrott. För uppgifter om övriga sexualbrott, se tabeller på www.bra.se.

De genomgångar av den preliminära månadsstatistiken som Brå, med anledning av pandemin, har genomfört sedan i april 2020 har visat att de anmälda sexualbrotten varierat över året. De brottstyper som har utvecklats på samma sätt som sexualbrotten totalt sett är framför allt sexuellt ofredande och våldtäkt mot kvinna. Pandemins påverkan på utvecklingen bedöms dock vara begränsad. Eftersom det är vanligt med fluktuationer i statistiken över sexualbrott är det dock svårt att dra säkra slutsatser. För mer information om pandemins inverkan på anmälda brott mot person, månads- och säsongvis under året, se www.bra.se.

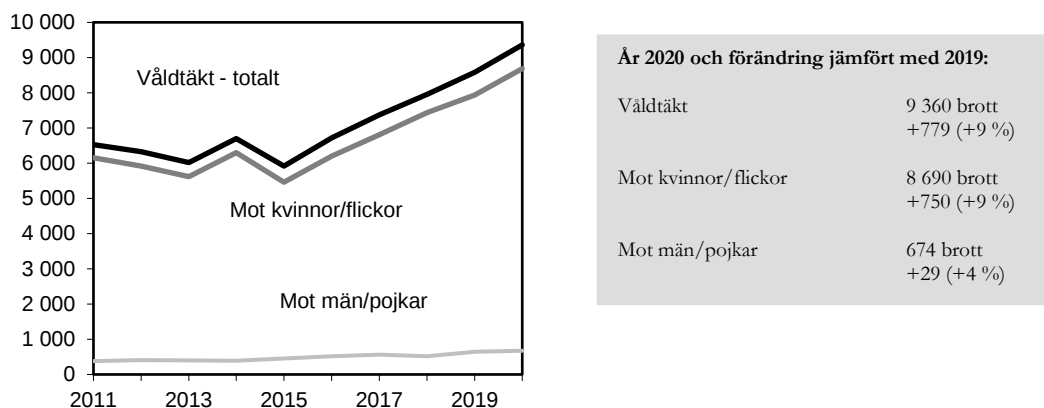
Våldtäkt

År 2020 anmäldes totalt 9 580 våldtäkter inklusive det nya brottet oaksam våldtäkt⁹. Det rörde sig om 217 brott om oaksam våldtäkt, varav 196 begåtts mot kvinnor och flickor och 21 mot män och pojkar.

I den fortsatta redovisningen nedan ingår inte oaksam våldtäkt.

⁹ Den 1 juli 2018 infördes en ny paragraf (oaksam våldtäkt 1 a §) i 6 kap BrB.

Mellan 2019 och 2020 ökade de anmälda våldtäkterna med 9 procent (+779 brott), till 9 360 brott. Av de anmälda våldtäkterna 2020 utgjordes 8 690 brott av våldtäkt mot kvinnor eller flickor, medan 674 brott avsåg våldtäkt mot män eller pojkar. Jämfört med 2019 hade de anmälda våldtäktsbrotten mot kvinnor och flickor ökat med 9 procent (+750 brott). Även de anmälda våldtäktsbrotten mot män och pojkar hade ökat, med 4 procent (+29 brott).

Figur 18. Antalet anmälda våldtäkter totalt samt mot kvinnor/flickor respektive mot män/pojkar, åren 2011–2020.

Jämfört med 2011 hade de anmälda våldtäkterna ökat med 43 procent (+2 830 brott). Anmälda våldtäkter mot kvinnor/flickor hade ökat med 41 procent (+2 530 brott), medan anmälda våldtäkter mot män/pojkar hade ökat med 78 procent (+295 brott). Ökningen under perioden kan delvis kopplas till förändringar i sexualbrottslagstiftningen, som har inneburit att fler gärningar än tidigare bedöms som våldtäkt.¹⁰ Bland annat utvidgades våldtäktsbegreppet den 1 juli 2013 i och med att begreppet ”särskilt utsatt situation” infördes i lagstiftningen, och den 1 juli 2018 ändrades gränsen för straffbar gärning till huruvida deltagandet är frivilligt eller inte. Utöver lagstiftningen kan även förändringar i anmälningsbenägenheten påverka antalet anmälda våldtäkter.

Vid tolkning av statistiken bör man dessutom tänka på att enstaka anmälningar med ett stort antal brott kan ge upphov till årliga variationer i statistiken. Brå sammanställer årligen en lista över stora ärenden, som har kunnat identifieras, som ett tolkningsstöd till statistiken. För en redogörelse av identifierade stora ärenden i statistiken över anmälda brott 2020, se avsnittet Jämförbarhet över tid.

Av det totala antalet anmälda våldtäkterna 2020 var 93 procent brott mot en kvinna eller flicka och 7 procent mot en man eller pojke.

Av de anmälda våldtäkterna 2020 riktades 54 procent mot vuxna, 14 procent mot barn i åldern 15–17 år och 32 procent mot barn under 15 år. En liknande

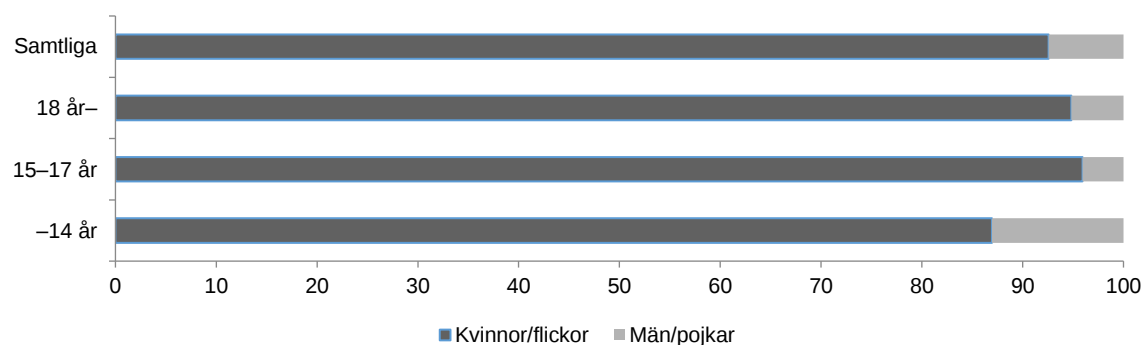
¹⁰ Den 1 april 2005 trädde en ny sexualbrottslagstiftning i kraft som bland annat innebär att vissa gärningar som tidigare rubricerats som sexuellt utnyttjande rubriceras som våldtäkt.

åldersfördelning gällde för kvinnor och flickor. Av våldtäkterna mot män och pojkar riktades 39 procent mot vuxna män, 8 procent mot pojkar i åldern 15–17 år och 53 procent mot pojkar under 15 år.

Tabell 6. Antal och andel anmälda våldtäkter per åldersgrupp, dels totalt, dels mot kvinnor/flickor respektive mot män/pojkar, samt procentuell könsfördelning för de olika åldersgrupperna, 2020

Ålder, år	Samtliga		Kvinnor/flickor		Män/pojkar		Könsfördelning	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Kvinnor/flickor	Män/pojkar
– 14 år	2 990	32	2 630	30	361	54	88	12
15–17 år	1 310	14	1 260	15	52	8	96	4
18 år–	5 060	54	4 800	55	261	39	95	5
Samtliga	9 360	100	7 940	100	674	100	93	7

Könsfördelningen var likartad mellan åldersgrupperna, med undantag för våldtäkt mot barn under 15 år. Där var andelen brott mot män och pojkar (12 %), större än i övriga åldersgrupper.

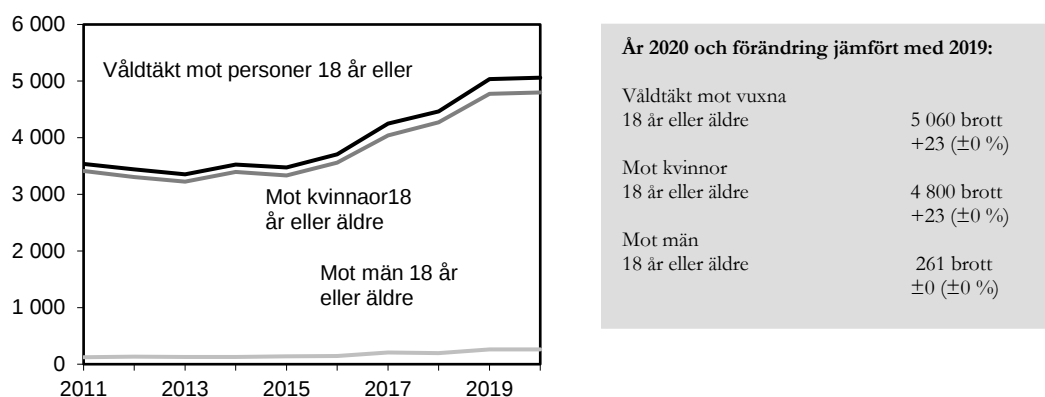

Figur 19. Anmälda brott om våldtäkt fördelat på brottsoffrets ålder och könstillhörighet i procent, 2020.

Våldtäkt mot vuxna (18 år eller äldre)

Av de anmälda våldtäktsbrotten 2020 utgjordes 5 060 brott av våldtäkter mot vuxna. De anmälda våldtäkterna mot kvinnor låg oförändrat (± 0 %) jämfört med året innan, även de anmälda våldtäktsbrotten mot män var oförändrade (± 0 %).

Jämfört med 2011 hade de anmälda våldtäktsbrotten mot vuxna ökat med 1 520 brott (+43 %). De anmälda våldtäkterna mot kvinnor hade ökat med 1 380 brott (+41 %), och de anmälda våldtäkterna mot män hade ökat med 138 brott (+112 %) under samma period.

Figur 20. Antalet anmälda våldtäkter mot vuxna (18 år eller äldre) totalt, samt mot kvinnor (18 år eller äldre) respektive mot män (18 år eller äldre), åren 2011–2020.

Av de anmälda våldtäkterna mot vuxna 2019 var 95 procent brott mot en kvinna och 5 procent mot en man.

Sedan 2019 indelas våldtäktsbrotten mot vuxna efter fyra typer av relationer mellan brottsoffret och gärningspersonen: närstående genom parrelation, närstående genom släktskap eller familjrelation, annan sorts relation eller bekantskap samt obekanta.

Av samtliga anmälda våldtäktsbrott mot vuxna 2020 var brottsoffret och gärningspersonen närstående genom parrelation i 33 procent av fallen, närstående genom släktskap eller familj i 2 procent av fallen och i en annan slags relation eller bekantskap i 38 procent av fallen. Resterande 27 procent av de anmälda våldtäkterna hade begåtts av en obekant gärningsperson.

Relationsmönstret skiljer sig dock åt mellan könen. Andelen våldtäkter som har begåtts av en närstående genom parrelation var nästan dubbelt så stor vid anmälda våldtäkter mot kvinnor (33 %) som vid anmälda våldtäkter mot män (17 %). Vid våldtäkterna mot män var det i stället vanligare med en obekant gärningsperson (38 %), medan detta gällde för 26 procent av våldtäkterna mot kvinnor.

Könsskillnaderna var mindre när brottsoffret och gärningspersonen var närstående genom släktskap eller familj respektive vid annan slags relation eller bekantskap.

Jämfört med 2019 var fördelningen likartad när det gäller närstående genom parrelation, men vid våldtäkter mot män 2019 var det vanligare att relationen mellan brottsoffer och gärningsperson var av annan slags relation eller bekantskap (46 %) och mindre vanligt med obekant gärningsperson (34 %).

Tabell 7. Antal och andel anmälda våldtäkter per åldersgrupp dels totalt, dels mot kvinnor/flickor respektive mot män/pojkar, samt procentuell könsfördelning för de olika åldersgrupperna, 2020.

	Våldtäkt mot vuxen (18 år eller äldre)		Våldtäkt mot kvinna (18 år eller äldre)		Våldtäkt mot man (18 år eller äldre)	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Närstående genom parrelation	1 650	33	1 600	33	45	17
Närstående genom släktskap/familj	107	2	100	2	7	3
Annan sorts relation eller bekantskap	1 940	38	1 830	38	109	42
Obekant med offret	1 360	27	1 260	26	100	38
Totalt	5 060	100	4 800	100	261	100

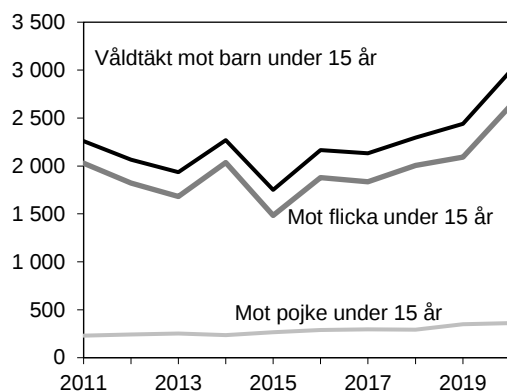
Våldtäkt mot barn (0–17 år)

Av de anmälda våldtäktsbrotten 2020 bestod 46 procent (4 300 brott) av våldtäkter mot barn (0–17 år), vilket innebar en ökning med 21 procent (+756 brott) jämfört med 2019, och en ökning med 44 procent (+1 310 brott) jämfört med 2011. Av de anmälda våldtäkterna mot barn 2020 var 90 procent brott mot en flicka och 10 procent mot en pojke. Nedan redovisas våldtäkt mot barn i två åldersgrupper, 0–14 år samt 15–17 år.

Våldtäkt mot barn under 15 år

Av de anmälda våldtäkterna mot barn var 2 990 brott mot barn under 15 år, vilket innebar en ökning med 547 brott (+22 %) jämfört med 2019. De anmälda våldtäktsbrotten mot flickor under 15 år ökade med 535 brott (+26 %), medan de anmälda våldtäktsbrotten mot pojkar under 15 år ökade med 12 brott (+3 %).

Jämfört med 2011 hade de anmälda våldtäktsbrotten mot barn under 15 år ökat med 32 procent (+728 brott). De anmälda våldtäkterna mot flickor under 15 år hade ökat med 29 procent (+597 brott), medan våldtäkterna mot pojkar under 15 år hade ökat med 57 procent (+131 anmälda brott).

Figur 21. Antalet anmälda våldtäkter mot barn under 15 år totalt, samt mot flickor under 15 år respektive mot pojkar under 15 år, åren 2011–2020.

År 2020 och förändring jämfört med 2019:

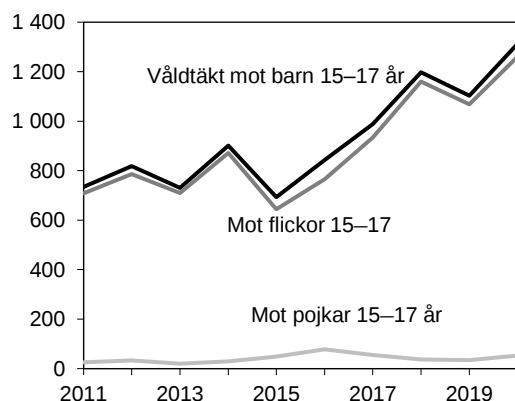
Våldtäkt mot barn under 15 år	2 990 brott +547 (+22 %)
Mot flickor under 15 år	2 630 brott +535 (+26 %)
Mot pojkar under 15 år	361 brott +12 (+3 %)

Av de anmälda våldtäkterna mot barn under 15 år var 88 procent brott mot flickor och 12 procent mot pojkar 2020.

Våldtäkt mot barn i åldern 15–17 år

Antalet anmälda våldtäkter mot barn i åldern 15–17 år ökade med 209 brott (+19 %) jämfört med 2019. De anmälda våldtäkterna mot flickor i åldern 15–17 år ökade med 192 brott (+18 %), medan de anmälda våldtäkterna mot pojkar i åldern 15–17 år ökade med 17 brott (+49 %).

Jämfört med 2011 hade de anmälda våldtäktsbrotten mot barn i åldern 15–17 år totalt sett ökat med 79 procent (+578 brott). Ökningen utgörs främst av våldtäkter mot flickor i åldern 15–17 år, som hade ökat med 552 brott (+78 %). Antalet anmälda våldtäkter mot pojkar i åldern 15–17 år hade ökat med 26 anmälda brott (+100 %) jämfört med 2011.

Figur 22. Antalet anmälda våldtäkter mot barn i åldern 15–17 år totalt, samt mot flickor i åldern 15–17 år respektive mot pojkar i åldern 15–17 år, åren 2011–2020.

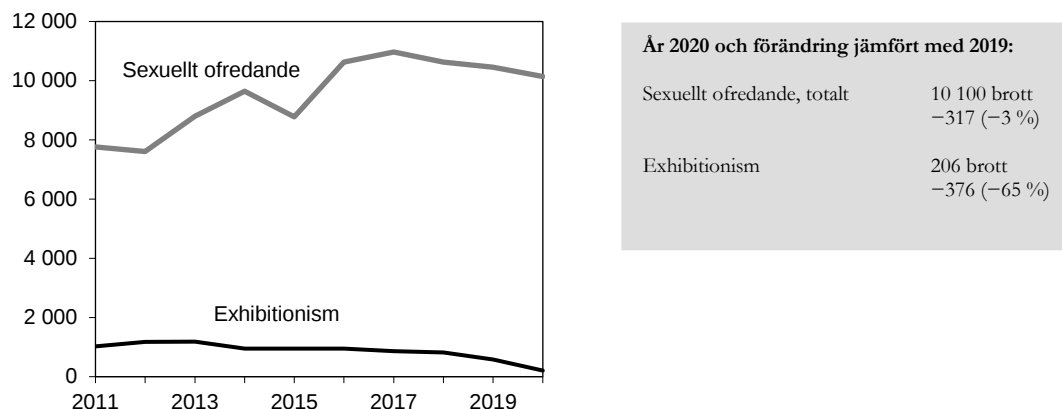
År 2020 och förändring jämfört med 2019:

Våldtäkt mot barn i åldern 15–17 år	1 310 brott +209 (+19 %)
Mot flickor 15–17 år	1 260 brott +192 (+18 %)
Mot pojkar 15–17 år	52 brott +17 (+49 %)

Av de anmälda våldtäkterna mot barn i åldern 15–17 år var 96 procent brott mot flickor och 4 procent mot pojkar 2020.

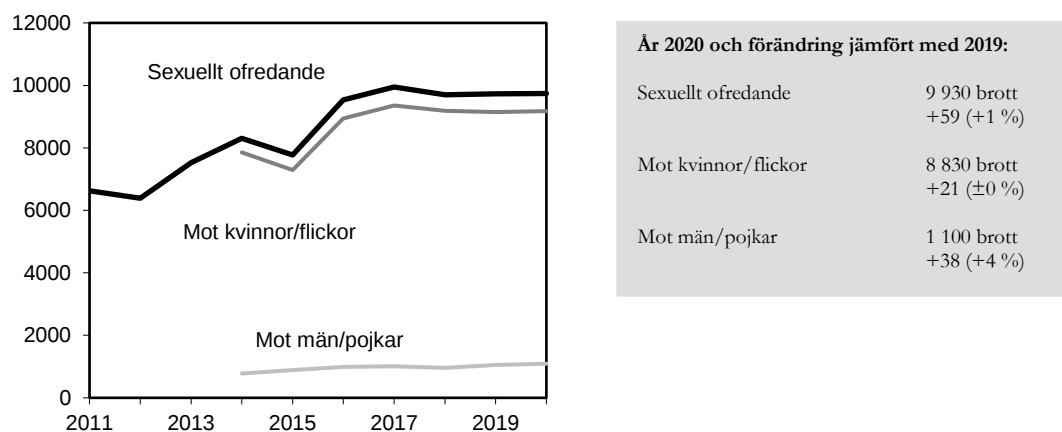
Sexuellt ofredande

Totalt anmäldes 10 100 brott om sexuellt ofredande 2020, vilket jämfört med 2019 innebar en minskning med 3 procent (–317 brott), men jämfört med 2011 innebar en ökning med 31 procent (+2 380 brott). Av de anmälda brotten 2020 rörde 206 brott (2 %) exhibitionism (blottning).

Figur 23. Antalet anmälda brott om sexuellt ofredande totalt samt exhibitionism, åren 2011–2020.

Från och med 2014 redovisas sexuellt ofredande (exklusive exhibitionism) uppdelat på kön och ålder. Under 2020 anmäldes 8 830 sexuella ofredanden mot kvinnor/flickor, vilket var oförändrat (+21 brott) jämfört med föregående år. Antalet anmälda sexuella ofredanden mot män/pojkar ökade med 4 procent (+38 brott) till 1 100 brott. Jämfört med 2014 hade antalet sexuella ofredanden mot kvinnor/flickor ökat med 923 brott (+12 %). Antalet anmälda sexuella ofredanden mot män/pojkar hade ökat med 312 brott (+39 %).

Figur 24. Antalet anmälda fall av sexuellt ofredande (exklusive exhibitionism) totalt åren 2011–2020 samt mot kvinnor och flickor respektive mot män och pojkar åren 2014–2020.

Majoriteten (89 %) av de anmälda fallen av sexuellt ofredande var brott mot kvinnor, och 11 procent av dem var brott mot män.

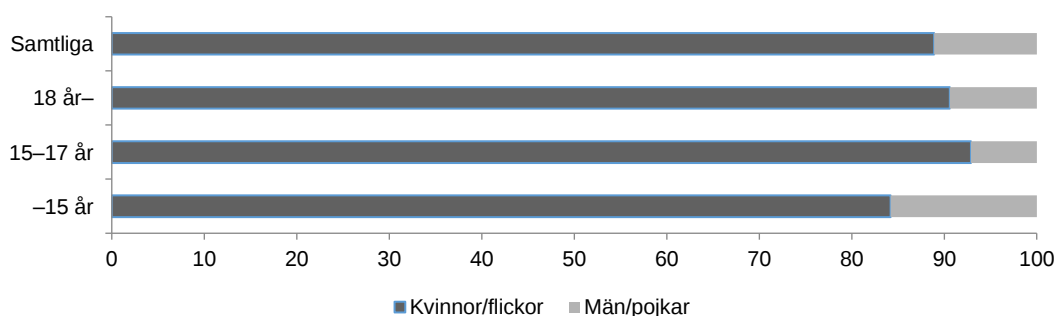
Av de anmälda brotten om sexuellt ofredande 2020 var 56 procent riktade mot vuxna, 12 procent mot barn i åldern 15–17 år och 31 procent mot barn under 15 år. Liknande åldersmönster gällde för kvinnor och flickor. För män och pojkar var det

en större andel brott mot pojkar under 15 år och en mindre andel brott mot vuxna män, jämfört med motsvarande andelar för det totala antalet anmälda brott och för brott mot kvinnor och flickor.

Tabell 8. Antal och andel anmälda fall av sexuellt ofredande (exkl. exhibitionism), per åldersgrupp - dels totalt, dels mot kvinnor/flickor respektive mot män/pojkar, 2020.

Ålder, år	Samtliga		Kvinnor/flickor		Män/pojkar		Könsfördelning	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Kvinnor/flickor	Män/pojkar
-14 år	3 080	31	2 600	29	487	44	84	16
15-17 år	1 240	12	1 150	13	88	8	93	7
18 år-	5 610	56	5 080	58	527	48	91	9
Samtliga	9 930	100	8 830	100	1 100	100	89	11

Könsfördelningen var likartad mellan åldersgrupperna, med undantag för brott mot barn under 15 år, där andelen brott mot män/pojkar var större än i övriga åldersgrupper.

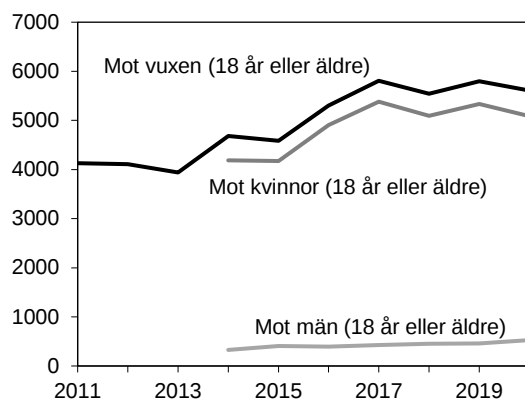

Figur 25. Anmälda brott om sexuellt ofredande fördelat på brottsoffrets ålder och könstillhörighet i procent, 2020.

Mot vuxna (18 år eller äldre)

Från 2019 till 2020 minskade antalet anmälda brott om sexuella ofredanden mot vuxna med 3 procent, till 5 610 anmälda brott. De anmälda brotten om sexuellt ofredande mot kvinnor minskade med 251 anmälda brott (-5 %) till 5 080 brott. Motsvarande antal brott mot män ökade med 65 brott (+14 %) till 527 brott.

Jämfört med 2011 hade antalet anmälda sexuella ofredanden mot vuxna ökat med 36 procent (+1 480 brott). Antalet brott mot kvinnor hade ökat med 21 procent (+895 brott) och motsvarande antal brott mot män hade ökat med 61 procent (+200 brott) jämfört med 2014.

År 2020 och förändring jämfört med 2019:

Sexuellt ofredande mot person 18 år eller äldre	5 610 brott -186 (-3 %)
Mot kvinnor 18 år eller äldre	5 080 brott -251 (-5 %)
Mot män 18 år eller äldre	527 brott +65 (+14 %)

Figur 26. Antalet anmälda brott om sexuellt ofredande (exklusive exhibitionism) mot vuxna (18 år eller äldre) totalt åren 2011–2020, samt mot kvinnor (18 år eller äldre) respektive mot män (18 år eller äldre), åren 2014–2020.

Majoriteten (91 %) av de anmälda brotten om sexuellt ofredande mot vuxna 2020 utgjordes av brott mot kvinnor, medan 9 procent av de anmälda brotten var riktade mot män.

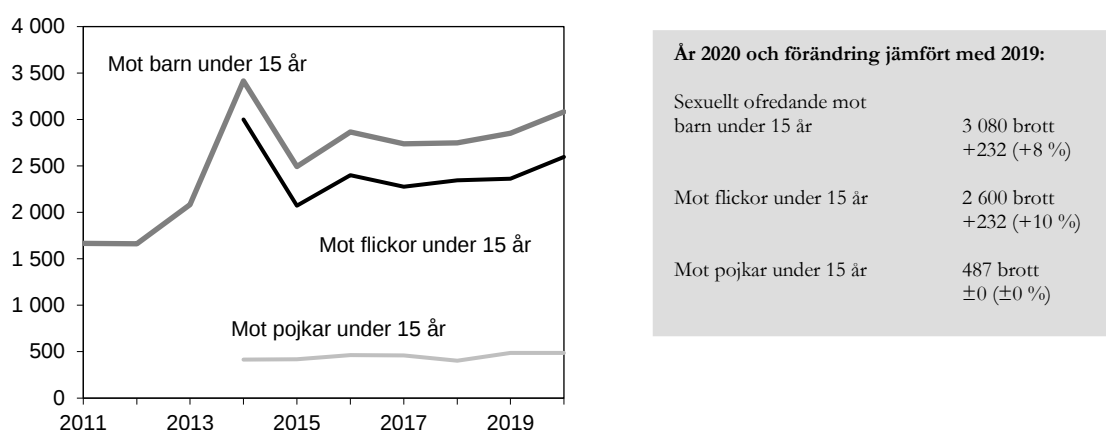
Sexuellt ofredande mot barn (0–17 år)

Av de anmälda brotten om sexuellt ofredande 2020 var 44 procent, 4 320 brott, riktade mot barn (0–17 år), vilket var en ökning med 6 procent (+245 brott) jämfört med 2019, och en ökning med 65 procent (+1 700 brott) jämfört med 2011. Nedan redovisas sexuellt ofredande mot barn efter två åldersgrupper, 0–14 år samt 15–17 år.

Sexuellt ofredande mot barn under 15 år

Totalt 3 080 anmälda sexuella ofredanden 2020 avsåg brott mot barn under 15 år, varav 2 600 gällde brott mot flickor och 487 gällde brott mot pojkar. Jämfört med 2019 var detta en ökning med 232 brott (+10 %) mot flickor och oförändrat (± 0 %) mot pojkar.

Jämfört med 2011 hade det totala antalet anmälda sexuella ofredanden mot barn under 15 år ökat med 85 procent (1 420 brott). Jämfört med 2014 hade antalet anmälda brott mot flickor under 15 år minskat med 404 brott (-13 %), och antalet anmälda brott mot pojkar under 15 år ökat med 67 brott (+16 %).

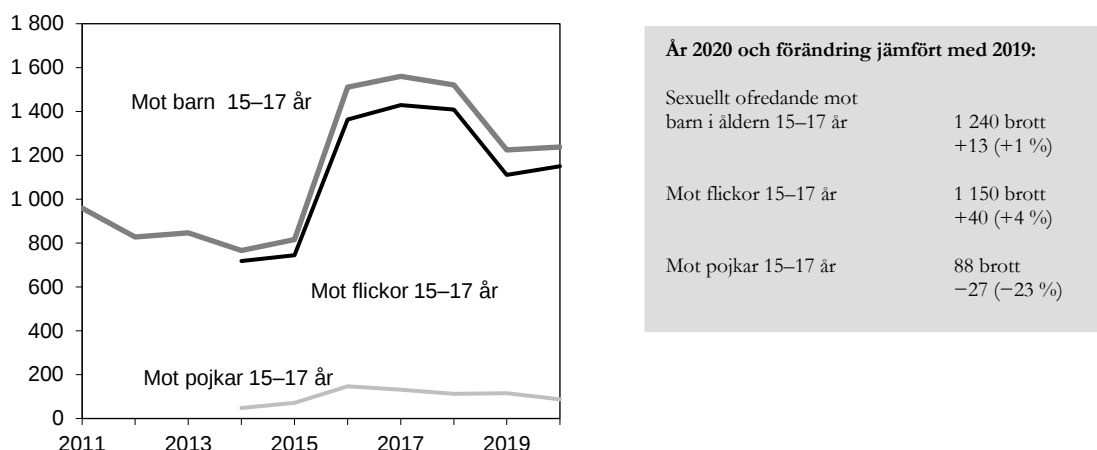
Figur 27. Antalet anmälda fall av sexuellt ofredande (exklusive exhibitionism) mot barn under 15 år totalt åren 2011–2020, samt mot flickor under 15 år respektive mot pojkar under 15 år, åren 2014–2020.

Av de anmälda brotten om sexuellt ofredande mot barn under 15 år var 84 procent brott mot flickor och 16 procent brott mot pojkar.

Sexuellt ofredande mot barn i åldern 15–17 år

Under 2020 anmäldes 1 240 brott om sexuellt ofredande mot barn i åldern 15–17 år, vilket var ett (1) brott fler än år 2019. Av dessa brott 2020 var 1 150 brott riktade mot flickor i åldern 15–17 år och 88 brott mot pojkar i åldern 15–17 år. Jämfört med 2019 hade antalet anmälda brott mot flickor ökat med 4 procent (+40 brott), och mot pojkar minskat med 23 procent (–27 brott).

Antalet anmälda brott om sexuellt ofredande mot barn i åldern 15–17 år hade ökat med 279 brott (+29 %) jämfört med 2011. Jämfört med 2014 hade sådana brott mot flickor i åldern 15–17 år ökat med 432 brott (+60 %) och mot pojkar i åldern 15–17 år med 40 brott (+83 %). Mellan 2015 och 2016 fördubblades nästan antalet anmälda brott om sexuellt ofredande mot flickor i åldern 15–17 år. Brotten mot pojkar i åldern 15–17 år mer än fördubblades, men från en lägre nivå (från 71 till 147 brott). År 2016 var det stor medial uppmärksamhet kring sexuella ofredanden på allmän plats, inklusive festivaler som ofta sker under sommaren. I statistiken var ökningen koncentrerad till sommarmånaderna juli–augusti. Den förhöjda nivån av antal anmälda fall av sexuellt ofredande mot barn i åldern 15–17 år minskade från 2018 till 2020.

Figur 28. Antalet anmälda brott om sexuellt ofredande (exklusive exhibitionism) mot barn i åldern 15–17 år totalt åren 2011–2020, samt mot flickor i åldern 15–17 år respektive mot pojkar i åldern 15–17 åren 2014–2020.

Av de anmälda brotten om sexuellt ofredande mot barn i åldern 15–17 år var 93 procent brott mot flickor och 7 procent brott mot pojkar.

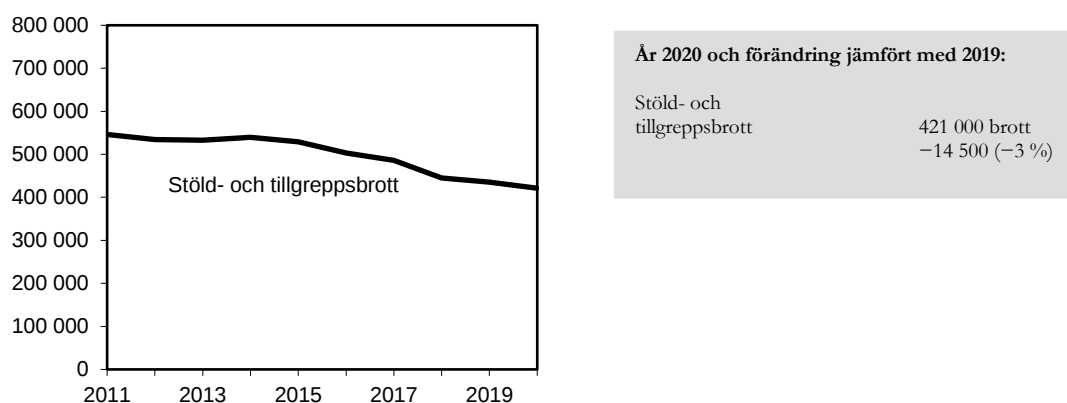
Stöld- och tillgreppsbrott¹¹

Med stöld- och tillgreppsbrott avses brott som regleras i 8 kap. brottsbalken. Av dessa var de antalsmässigt största brottstyperna 2020 stöld ur och från motordrivet fordon samt cykelstöld (som tillsammans utgjorde 30 procent). I detta avsnitt beskrivs nivå och utveckling för kategorin stöld- och tillgreppsbrott som helhet samt för två av de grövsta brottstyperna inom kategorin, bostadsinbrott samt rån.

Under 2020 minskade de anmälda stöld- och tillgreppsbrotten med 14 500 brott (–3 %) jämfört med 2019, till 421 000 brott. I stort sett alla typer av anmälda stöldbrott minskade, men de brottstyper inom kategorin som minskade mest var fickstöld, som minskade med 15 400 brott (–44 %), och stöld i hotell, kafé, restaurang, biograf, teater, nöjes-, samlings- och ungdomslokal med mera, som minskade med 4 350 brott (–40 %).

De anmälda stöldbrotten har minskat kontinuerligt sedan 2011, med undantag för en uppgång 2014. År 2020 anmäldes 23 procent färre brott än 2011.

¹¹ I text och tabeller är samtliga sifferuppgifter avrundade enligt principen om tre informationsgivande siffror. Exempelvis blir 1 416 327 brott 1 420 000 och 1 564 brott blir 1 560, medan 373 brott förblir 373. Procenttal i text och tabeller är avrundade till heltal, så exempelvis 12,2 procent blir 12 procent och 10,6 procent blir 11 procent. Alla beräkningar samt uppgifter som utgör underlag till figurer baseras dock på ej avrundade siffror. För exakta sifferuppgifter, se de grundtabeller som finns på statistiksidorna på www.bra.se.

Figur 29. Antal anmälda stöld- och tillgreppsbrott, åren 2011–2020.

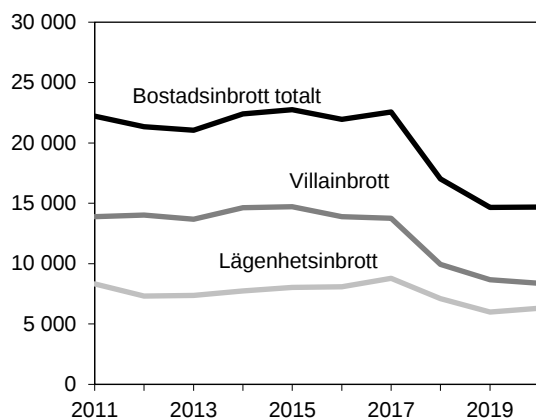
De genomgångar av den preliminära månadsstatistiken som Brå med anledning av pandemin har genomfört sedan i april 2020 visar på minskningar inom kategorien stöldbrott under hela perioden. Utvecklingen är dock inte entydig för samtliga brott inom kategorin. De starkaste minskningarna finns i den stora underkategorin övrig stöld, som bland annat omfattar stöld i hotell, kafé, restaurang, biograf, teater, nöjes-, samlings- och ungdomslokal med mera, fickstölder och stöld från butik. Bedömningen är att minskningarna för framförallt dessa brottstyper är konsekvenser av pandemin. Utvecklingen för andra brottstyper inom kategorin, exempelvis inbrottsstöld och tillgrepp av motorfordon, har inte varit lika tydlig.

För mer information om pandemins effekter på antalet anmälda stöldbrott, månads- och säsongvis under året, se www.bra.se.

Bostadsinbrott

År 2020 anmäldes totalt 81 000 inbrottsstölder, vilket var en ökning med 8 procent jämfört med 2019. Bostadsinbrotten var oförändrade med 15 fler anmälda brott (± 0 %), jämfört med 2019. Inbrotten i villor och i radhus minskade med 3 procent till 8 370 brott, medan inbrotten i lägenheter ökade med 5 procent, till 6 300 brott.

Jämfört med 2011 hade det totala antalet anmälda bostadsinbrott minskat med 34 procent. Antalet anmälda villainbrott har varierat från år till år, men hade sammantaget minskat med 40 procent jämfört med 2011. Antalet anmälda lägenhetsinbrott har haft en jämnare utveckling under perioden 2011–2020, och hade minskat med 24 procent jämfört med 2011.

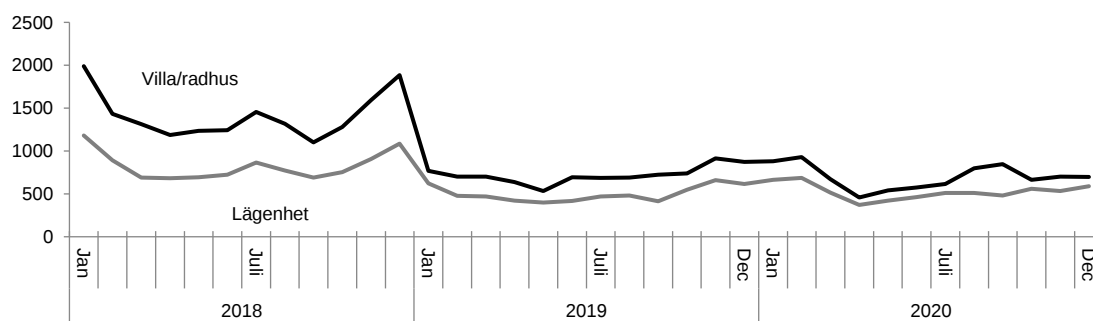

Figur 30. Antal anmälda bostadsinbrott, åren 2011–2020.

År 2020 och förändring jämfört med 2019:

Bostadsinbrott totalt	14 700 brott +15 (±0 %)
Inbrott i villa och radhus	8 370 brott -297 (-3 %)
Inbrott i lägenhet	6 300 brott +312 (+5 %)

De anmälda villainbrotten har under de senaste tio åren haft en säsongsbetonad prägel. Fram till 2018 har november varit den månad då flest villainbrott har anmälts, tätt följd av oktober och december. Denna säsongsvariation är inte lika tydlig för de anmälda lägenhetsinbrotten. Under 2020 har de anmälda villainbrotten uppvisat mindre säsongsbetonad variation än tidigare.

Figur 31. Antal anmälda bostadsinbrott fördelade på i villa och radhus samt i lägenhet månadsvis, 2018–2020

I de månadsvisa genomgångar av den preliminära månadsstatistiken som Brå sedan i april 2020 har genomfört med anledning av pandemin, konstaterades ökningsar av de anmälda inbrottsstöldrarna under hela 2020 jämfört med 2019. Inbrottsstöld i källare och vind har ökat under året, vilket skulle kunna kopplas ihop med pandemin. Det finns dock inte några tydliga indikationer på att utvecklingen av antalet anmälda bostadsinbrottsstölder kan sättas i samband med pandemin.

För mer information om pandemins effekter på antalet anmälda inbrott, månads- och säsongvis under året, se www.bra.se.

Rån

Under 2020 anmäldes 8 810 rån, vilket var en minskning med 2 procent jämfört med 2019. Den vanligaste typen av rån, personrån (mot privatpersoner) minskade med 5 procent, till 7 370 anmälda brott.

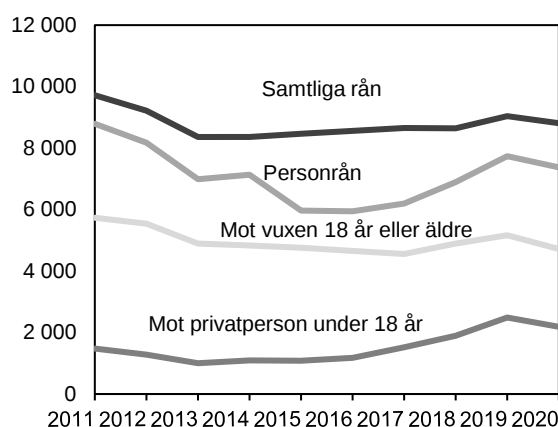
Personrånen indelas efter om brottet har riktats mot äldre/funktionshindrade personer respektive mot ej äldre/funktionshindrade personer. Majoriteten av personrånen, 6 900 brott, riktades mot ej äldre/funktionshindrade personer, och

minskade med 752 anmälda brott (−10 %) under 2020 jämfört med 2019. De flesta av dessa 4 720 brott (68 %) var riktade mot vuxna, vilket innebar en minskning med 9 procent jämfört med 2019. Samtidigt var 2 190 brott (32 %) riktade mot barn (under 18 år), vilket var 12 procent färre anmälda brott än året innan.

Ett mindre antal personrån, 468 brott, avsåg rån mot äldre/funktionshindrade personer. Det var en ökning med 380 brott (432 %) jämfört med 2019. Inför 2020 gjordes ett förtydligande i namnen på brottskoderna för brottstypen, vilket möjligen kan ha påverkat registreringen av de anmälda personrånen rörande äldre/funktionshindrade personer. Jämförelsen med 2019 bör därför tolkas med viss försiktighet.¹²

Av de anmälda personrånen begicks 590 brott (9 %) med skjutvapen, vilket var en minskning med 66 brott (−10 %) jämfört med året innan. Av de anmälda rånen mot vuxna begicks 10 procent (492 brott) med skjutvapen, vilket var en minskning med 49 brott (−9 %). Av de anmälda rånen mot barn (under 18 år) begicks 4 procent (98 brott) med skjutvapen, vilket var en minskning med 17 brott (−15 %).

Mellan 2011 och 2013 minskade de anmälda personrånen, för att sedan ligga på en relativt jämn nivå fram till 2016. Under 2017 och framåt har personrånen återigen ökat något.

År 2020 och förändring jämfört med 2019:

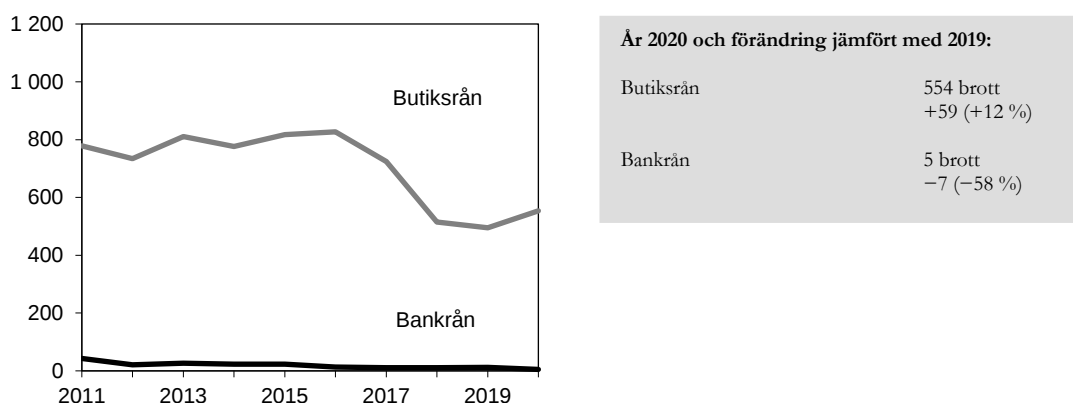
Samtliga rån	8 810 brott −223 (−2 %)
Personrån	7 370 brott −372 (−5 %)

Figur 32. Antal anmälda rån (totalt) och personrån, åren 2011–2020.

Andra typer av anmälda rån är betydligt färre till antalet, men ofta grövre, bland annat eftersom det relativt sett är vanligare att gärningspersonerna använder skjutvapen. Bland de andra typerna av rån återfinns bland annat butiksrån, med 554 anmälda brott 2020, vilket var en ökning med 59 brott sedan 2019, och bankrån, med 5 anmälda brott 2020, vilket var en minskning med 7 brott sedan 2019. De anmälda bankrånen är en liten brottstyp, som minskat i antal under den senaste

¹² Brottskodslydelsen "Rån mot privatperson, funktionshindrad" ändrades till "Rån mot privatperson, äldre/funktionshindrad". Definitionen för brottskoderna har dock inte ändrats, utan omfattar sedan tidigare även äldre personer. Definitionen är: person som blivit utsatt för brott på grund av hög ålder, eller som uppfattats ha nedsatt motståndskraft till följd av hög ålder, fysiskt eller psykiskt funktionshinder, vilket gärningspersonen har utnyttjat. Med äldre/hög ålder avses generellt sett personer 65 år eller äldre.

tioårsperioden. Taxirånen minskade med 24 procent (–10 brott) till 31 anmälda brott.

Figur 33. Antal anmälda butiksrån och bankrån, åren 2011–2020.

De månadsvisa genomgångar av den preliminära månadsstatistiken som Brå sedan i april 2020 har genomfört med anledning av pandemin visar att antalet anmälda rån totalt minskade under andra delen av året. De anmälda personrånen har utvecklats på ett liknande sätt. Det är troligt att pandemin har bidragit till minskningarna av antalet personrån.

För mer information om pandemins inverkan på anmälda rån, månads- och säsongvis under året, se www.bra.se.

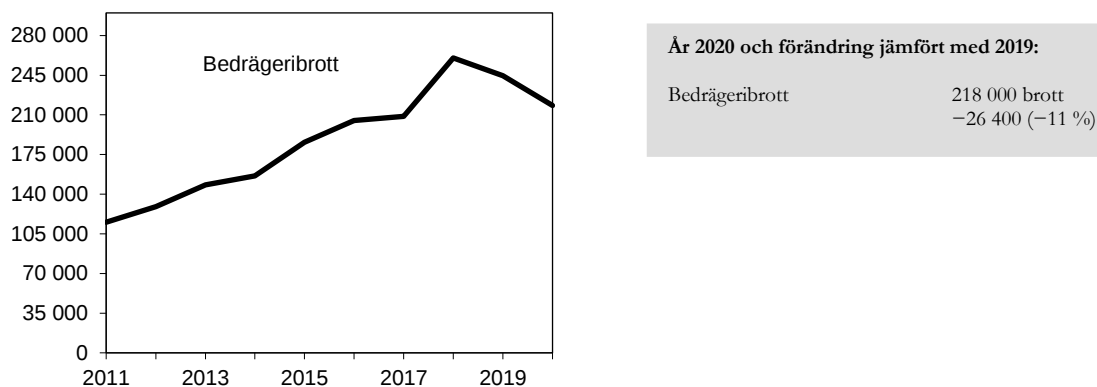
Bedrägeribrott

Med bedrägeribrott avses brott som regleras i 9 kap. brottsbalken. Av samtliga anmälda bedrägeribrott 2020 var de antalsmässigt största brottstyperna kortbedrägerier och identitetsbedrägerier (69 procent). I detta avsnitt beskrivs nivå och utveckling för kategorin bedrägeribrott.

Under 2020 anmäldes 218 000 bedrägeribrott¹³, vilket var en minskning med 26 400 brott (–11 %) jämfört med 2019. Den brottstyp inom bedrägeribrotten som minskade mest var kortbedrägeri, som minskade med 31 900 (–25 %) anmälda brott. Den brottstyp som ökade mest var bedrägeri genom social manipulation, som ökade med 3 460 (23 %) anmälda brott.

Fram till 2018 var de anmälda bedrägeribrottens utveckling varit stadigt uppåtgående. Jämfört med 2011 hade bedrägeribrotten ökat med 89 procent.

¹³ Exklusive bidragsbrott.

Figur 34. Antal anmälda bedrägeribrott, åren 2011–2020.

Bedrägeribrottens utveckling över tid beror bland annat på en ökad internetanvändning i samhället, och den tekniska utvecklingen bidrar till att nya metoder och möjligheter att begå bedrägeribrott utvecklas. Anmälningssbenägenheten varierar mellan olika typer av bedrägerier, bland annat beroende på omständigheterna kring brottet samt myndigheters och privata aktörers förmåga att upptäcka de brott som riktas mot dem. Bedrägeri är vidare ett typiskt seriebrott, där en enda gärningsperson kan bedra många personer under en kort tidsperiod, vilket kan ge upphov till tusentals anmälda brott. Enstaka händelser kan därför få stort genomslag för enskilda bedrägerityper i statistiken, som därmed kan uppvisa stora variationer från ett år till ett annat.

De månadsvisa genomgångar av den preliminära månadsstatistiken som Brå sedan i april 2020 har genomfört med anledning av pandemin, visar sammantaget inga tydliga tecken på att antalet anmälda bedrägeribrott skulle ha påverkats av pandemin.

För mer information om pandemins inverkan på anmälda brott, månads och säsongvis under året, se www.bra.se.

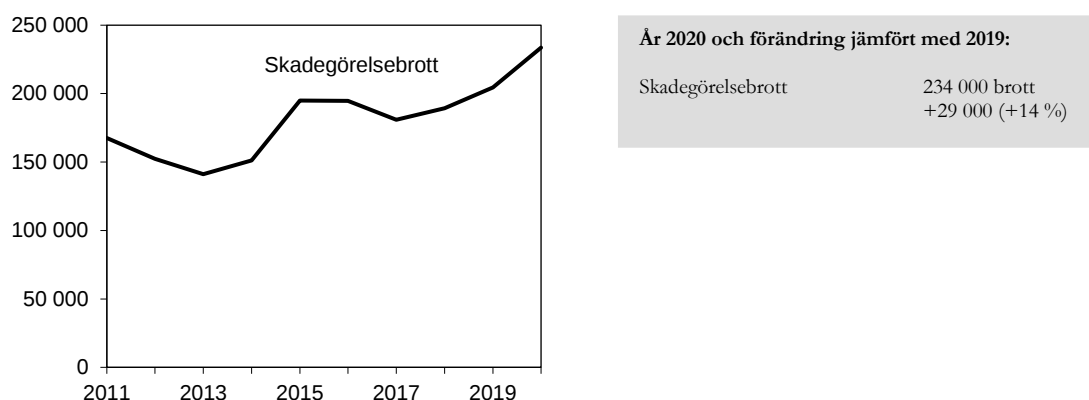
Skadegörelsebrott

Med skadegörelsebrott avses brott som regleras i 12 kap. brottsbalken. Av samtliga anmälda skadegörelsebrott är den antalsmässigt största brottstypen klotter (mot kollektivtrafiken respektive övrigt klotter), som utgjorde 48 procent av de anmälda skadegörelsebrotten 2020. I detta avsnitt beskrivs nivå och utveckling för kategorin skadegörelsebrott.

År 2020 anmäldes 234 000 skadegörelsebrott, vilket innebar en ökning med 14 procent jämfört med året innan. De flesta typer av skadegörelsebrott ökade, men de brottstyper som ökade mest var skadegörelse mot stat, kommun, landsting (ej klotter), som ökade med 26 400 (+177 %) anmälda brott, och klotter mot kollektivtrafiken, som ökade med 11 100 (+28 %) anmälda brott. Den brottstyp som minskade var annan skadegörelse, som minskade med 21 000 (-35 %) anmälda brott.

Jämfört med 2011 hade antalet anmälda brott ökat med 39 procent, men de anmälda skadegörelsebrottens utveckling har varit uppåtående sedan 2014.

Mängden skadegörelsebrott som registreras varierar beroende på berörda aktörers rutiner vid rapportering och registrering av brott. Ett exempel är att stora mängder anmälda skadegörelsebrott samlas och anmäls/registreras vid ett och samma tillfälle, vilket innebär att brotten i dessa fall kan härröra från tidigare år.

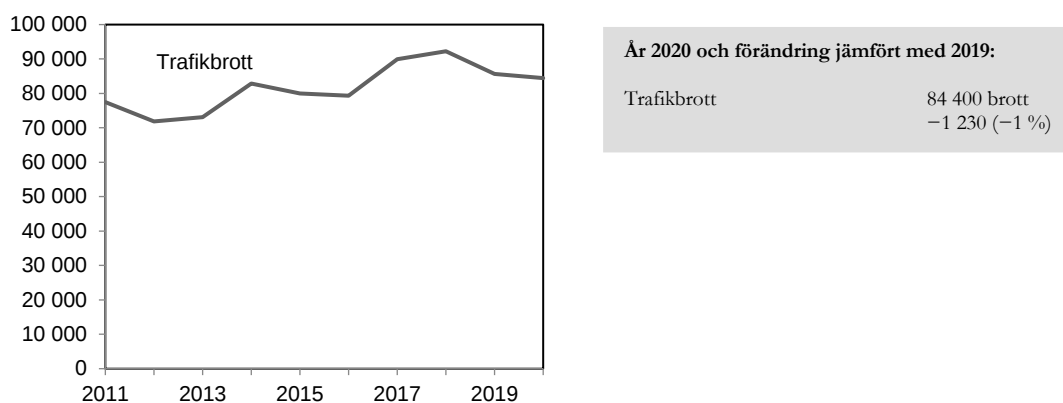
Figur 35. Antal anmälda skadegörelsebrott, åren 2011–2020.

I de månadsvisa genomgångar som Brå sedan i april 2020 har genomfört med anledning av pandemin, konstaterades att antalet anmälda skadegörelsebrott har varierat under året. Under sommarmånaderna 2020 ökade de anmälda brotten i region Stockholm, jämfört med samma period 2019, vilket påverkade nivån för anmälda brott i hela landet. Detta har sin bakgrund i att polisen i Stockholm, till följd av tillfälliga resursomläggningar, då registrerade stora mängder anmälningar av skadegörelse som hade begåtts och anmälts under tidigare månader. För mer information om pandemins inverkan på anmälda skadegörelsebrott, se www.bra.se.

Trafikbrott

Med trafikbrott avses här brott som regleras i trafikbrottslagen (1951:649). Av samtliga anmälda trafikbrott är de antalsmässigt största brottstyperna olovlig körning och rattfylleribrott. Tillsammans utgjorde de 69 procent av de anmälda trafikbrotten 2020. I detta avsnitt beskrivs nivå och utveckling för kategorin trafikbrott samt för brottstypen rattfylleribrott.

År 2020 anmäldes 84 400 trafikbrott, vilket innebar en minskning med 1 230 (–1 %) brott jämfört med 2019. Trafikbrott tillhör de brottskategorier där antalet anmälda brott i huvudsak är ett resultat av polisens spanings- och ingripandeverksamhet.

Figur 36. Antal anmälda trafikbrott, åren 2011–2020.

De månadsvisa uppföljningar av den preliminära månadsstatistiken som Brå sedan i april 2020 har genomfört med anledning av pandemin visar att antalet anmälda trafikbrott har varierat under året, och det finns inga tydliga indikationer på en inverkan av pandemin på det totala antalet anmälda trafikbrott. Däremot kan det finnas konsekvenser av pandemin på vissa enskilda trafikbrott.

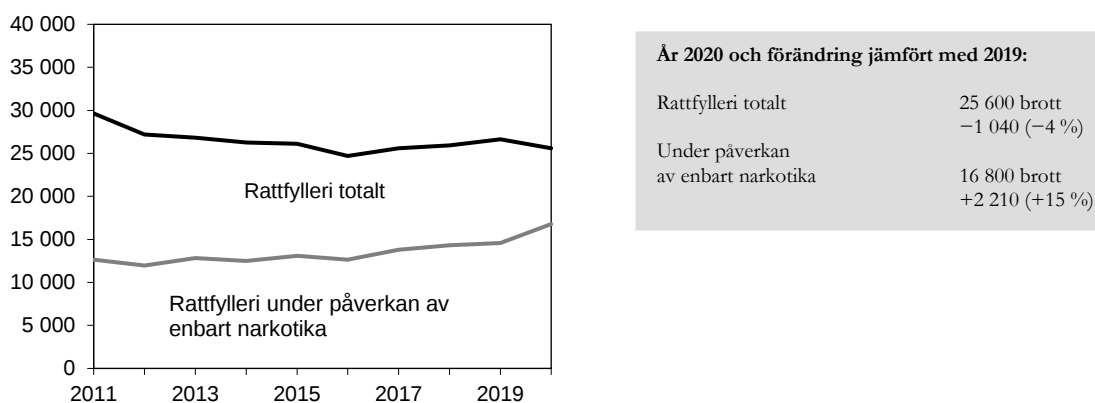
För mer information om pandemins inverkan på anmälda trafikbrott, månads- och säsongvis under året, se www.bra.se.

Rattfylleribrott

År 2020 anmäldes totalt 25 600 rattfylleribrott, vilket innebar en minskning med 4 procent jämfört med 2019. Rattfylleri under påverkan av enbart narkotika, så kallat drograttfylleri, ökade med 15 procent till 16 800 anmälda brott.

Med undantag för de senaste årens uppgång har utvecklingen för det totala antalet anmälda rattfylleribrott sedan 2011 varit nedåtgående (en minskning med 14 procent). Utvecklingen för det totala antalet anmälda fall av drograttfylleri har däremot varit kontinuerligt uppåtgående (en ökning med 33 procent) under samma period.

Antalet anmälda rattfylleribrott är i huvudsak ett resultat av polisens spanings- och ingripandeverksamhet.

Figur 37. Antal anmälda rattfylleribrott, åren 2011–2020.

De månadsvisa uppföljningar av den preliminära månadsstatistiken som Brå sedan i april 2020 har genomfört med anledning av pandemin visar att pandemin troligen har bidragit till minskningen av antalet anmälda rattfylleribrott under året. Det hänger samman med att polisen sedan i mars 2020 kraftigt minskat de generella nykterhetskontrollerna, med hänsyn till risken för smittspridning vid utandningstester, vilket innebär att de i huvudsak gjort kontroller endast i de fall där det redan funnits en misstanke om att föraren kört berusad. Däremot bedöms ökningen av antalet anmälda rattfylleribrott under påverkan av narkotika inte ha en tydlig koppling till pandemin. Rattfylleri under påverkan av narkotika upptäcks inte vid generella kontroller utan sker vanligen i samband med testning av personer där det finns en misstanke om ett sådant brott. Provtagningen sker här inte genom utandningsprov utan genom blodprov.

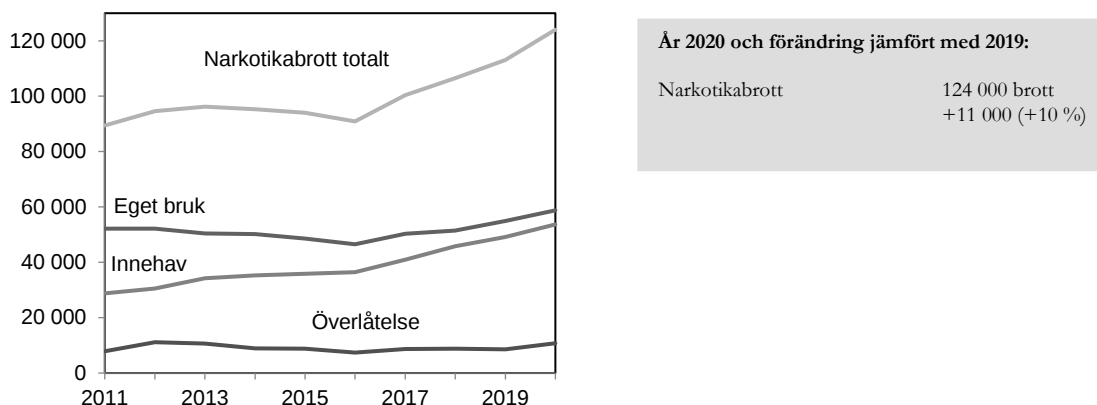
För mer information om pandemins inverkan på anmälda rattfylleribrott, månads- och säsongvis under året, se www.bra.se.

Narkotikabrott

Med narkotikabrott avses brott som regleras i narkotikastrafflagen (1968:64). Av samtliga anmälda narkotikabrott är den antalsmässigt största brottstypen narkotikabruk, som utgjorde 48 procent av de anmälda narkotikabrotten 2020. I detta avsnitt beskrivs nivå och utveckling för kategorin narkotikabrott.

År 2020 anmäldes närmare 124 000 brott mot narkotikastrafflagen (1968:64), vilket innebar en ökning med 10 procent jämfört med 2019. Merparten av de anmälda narkotikabrotten 2020 utgjordes av eget bruk (47 %) och innehav (43 %), dessa brottstyper har också ökat, med 7 respektive 9 procent, jämfört med 2019. Brott om överlåtelse med mera utgjorde 9 procent av narkotikabrotten och ökade med 2 200 brott (–26 %) jämfört med året innan. Brott om narkotikaframställning utgjordes av cirka 0,6 procent (765 brott) av de anmälda narkotikabrotten och ökade med 307 (67 %) brott jämfört med 2019.

Jämfört med 2011 hade de anmälda narkotikabrotten ökat med 39 procent år 2020. Fram till 2013 ökade de stadigt, för att därefter minska fram till 2016. Sedan ökade de återigen fram till 2020. Ökningen ses främst för innehav, som hade ökat med 87 procent jämfört med 2011. I likhet med rattfylleribrotten hör narkotikabrotten till de brottskategorier där antalet anmälda brott i huvudsak är ett resultat av polisens spanings- och ingripandeverksamhet.

Figur 38. Antal anmälda narkotikabrott, åren 2011–2020.

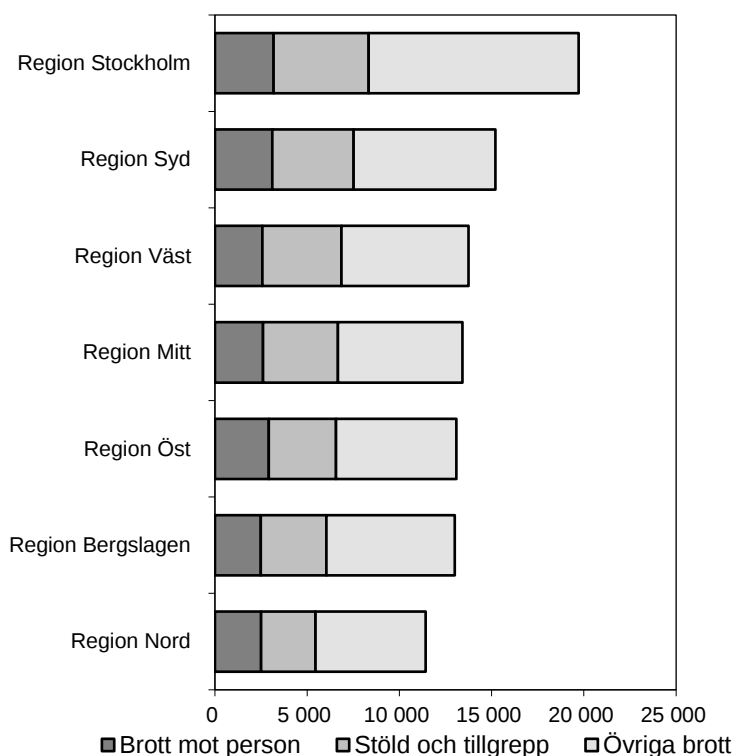
De månadsvisa genomgångar av den preliminära månadsstatistiken som Brå sedan i april 2020 har genomfört med anledning av pandemin visar att de anmälda narkotikabrotten har ökat under hela 2020. Kategorin präglas av regionala skillnader, och en del av ökningen kan kopplas samman med polisens insatser inom ramen för operation Rimfrost. Även tillfälliga resursomläggningar inom polisen till följd av pandemin kan ha bidragit till ökningen. Utvecklingen visar att polisen generellt sett har upprätthållit och tidvis ökat nivån i spanings- och ingripandeverksamheten under året. För mer information om pandemins inverkan på anmälda narkotikabrott, se www.bra.se.

Regionala resultat¹⁴

Sedan den 1 januari 2015 är Polismyndigheten en myndighet indelad i sju polisregioner, i stället för de tidigare 21 länspolismyndigheterna. Det innebär att statistiken över anmälda brott från och med 2015 utgår från de nya polisregionerna. För mer information, se avsnittet *Statistikens innehåll – regional fördelning*.

I relation till folkmängden anmäls flest brott i region Stockholm. Under 2020 anmäldes där 19 800 brott per 100 000 invånare, medan motsvarande siffra i regionerna Väst och Syd var cirka 13 700 respektive 15 200 brott, och i regionerna Bergslagen, Öst och Mitt anmäldes mellan 13 000 och 13 400 brott per region. Lägst antal brott anmäldes i region Nord, där 11 400 brott anmäldes per 100 000 invånare.

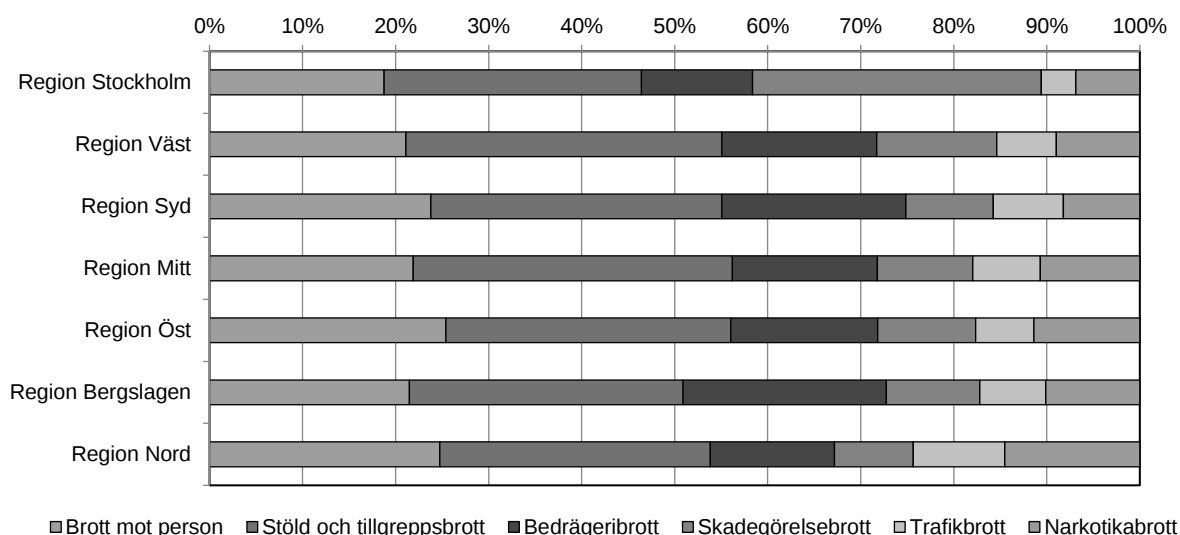
¹⁴ I text och tabeller är samtliga sifferuppgifter avrundade enligt principen om tre informationsgivande siffror. Exempelvis blir 1 416 327 brott 1 420 000 och 1 564 brott blir 1 560, medan 373 brott förblir 373. Procenttal i text och tabeller är avrundade till heltal, så exempelvis 12,2 procent blir 12 procent och 10,6 procent blir 11 procent. Alla beräkningar samt uppgifter som utgör underlag till figurer baseras dock på ej avrundade siffror. För exakta sifferuppgifter, se de grundtabeller som finns på statistiksidorna på www.bra.se.

Figur 39. Antal anmälda brott per 100 000 invånare, per region, år 2020.

I de flesta regioner utgjorde brott mot person mellan 19 och 22 procent av de anmälda brotten 2020, medan de i region Stockholm utgjorde 17 procent. I region Stockholm utgjorde i stället skadegörelsebrott en markant större andel (27 %) av samtliga anmälda brott än i de övriga regionerna. Fördelningen har sett likartad ut över tid, men under 2020 ökade andelen skadegörelsebrott i Stockholm något (+2 procentenheter), vilket kan hänföras till pandemin (se avsnittet om Skadegörelse ovan). I övriga regioner var andelen skadegörelsebrott både mindre (7–11 %) och av en delvis annan karaktär.¹⁵

¹⁵ Skadegörelsebrotten i region Stockholm består till största del av klotter mot kollektivtrafiken, övrigt klotter och skadegörelse mot stat, kommun, landsting (ej klotter). I övriga regioner domineras de anmälda skadegörelsebrotten av skadegörelse på motorfordon (ej genom brand) och annan skadegörelse (ej klotter).

Figur 40. Brottskategoriernas andel av totalt antal anmälda brott i respektive region 2020.

I storstadskommunerna Stockholm, Malmö och Göteborg anmäls ett stort antal brott per 100 000 invånare. En förklaring till det är den höga genomströmningen av människor som inte är bofasta i kommunen. Även i storstädernas stadskärnor, såsom stadsdelen Norrmalm i Stockholm och Centrum i Göteborg respektive Malmö, anmäls ett stort antal brott per 100 000 invånare, av samma skäl. Även andra kommuner med hög genomströmning av människor som inte är bofasta där kan uppvisa ett stort antal anmälda brott per 100 000 invånare.

Några nya redovisningar 2020

Från och med 2020 särredovisas ett antal nya brottstyper i statistiken. För detaljerad information om statistiken över antal anmälda brott, se grundtabellerna på www.bra.se/statistik.

- Från och med den 1 januari 2020 har flera brottstyper inom kategorierna brott mot person samt sexualbrott delats upp på fyra relationstyper:
 - är eller har varit närstående genom parrelation
 - är eller har varit närstående genom släktskap/familj
 - är eller har varit bekanta genom annan slags relation
 - obekant.

För detaljerade resultat, se grundtabellerna på www.bra.se/statistik.

- Överträdelse av kontaktförbud, enligt 24 § lagen (1988:688) om kontaktförbud har även de delats upp på de fyra ovan nämnda relationstyperna. För detaljerade resultat, se grundtabellerna på www.bra.se/statistik.

- Ny lagstiftning har tillkommit i 13 kap. BrB, Sabotage mot blåljusverksamhet inkl. grovt (5 c §). Brottstypen särredovisas sedan 1 januari 2020 i statistiken. Totalt har 600 brott anmälts under 2020.
- Brott mot 16 kap. 1 § läkemedelslagen (2015:315) redovisas sedan den 1 januari 2020 i statistiken. Totalt har 116 brott anmälts under 2020.
- Brott mot 9 kap. 1, 1 a §§ lagen (2009:366) om handel med läkemedel redovisas sedan den 1 januari 2020 i statistiken. Totalt har 45 brott anmälts under 2020.
- Brott mot 24 § lagen (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel redovisas sedan den 1 januari 2020 i statistiken. Under 2020 har 6 brott anmälts.
- Brott mot lagen (2014:406) om straff för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser har delats upp och redovisas sedan den 1 januari 2020 indelat på brottstyperna folkmord (1 §), brott mot mänskligheten (2 §), krigsförbrytelse inklusive grov (4–11 §) och övriga brott mot lag om straff för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser (14–15 §). Totalt har 43, 50, 65 respektive 6 brott anmälts under 2020.
- Brottstypen cykelstöld har delats upp på annan cykel än elcykel och elcykel. Totalt har 77 200 cykelstölder anmälts under 2020 varav 9 600 var elcykelstölder.

Beskrivning av statistiken

Nedan följer en kortfattad beskrivning av statistiken över anmälda brott. För en mer utförlig beskrivning, se statistikens kvalitetsdeklaration¹⁶.

Statistikens ändamål

Statistiken över antalet anmälda brott beskriver den anmälda brottslighetens nivå, utveckling, struktur och regionala fördelning i Sverige, per år och månad. Den används främst för att följa upp, bedöma, planera och utveckla rättsväsendets verksamheter, samt för att belysa den anmälda brottsligheten i olika avseenden, såväl i ett nationellt perspektiv som på regional och lokal nivå. Statistiken är deskriptiv och ger inga djupgående förklaringar till de förändringar som har skett under en period.

Statistiken över anmälda brott omfattar endast den andel brott som kommer till polisens och andra brottsutredande myndigheters kännedom, och belyser således långt ifrån alla brott som begås i samhället. För en mer heltäckande bild av den faktiska brottsligheten behövs även andra källor, såsom brottsofferundersökningar (exempelvis Nationella trygghetsundersökningen, NTU) och självdeklarationsundersökningar.

Statistikens innehåll

Anmälda brott

I den officiella statistiken över anmälda brott redovisas brott som under redovisningsperioden har anmälts till och registrerats av Polismyndigheten, Kustbevakningen, Tullverket, Åklagarmyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten.

¹⁶ Varje statistikprodukt som ingår i den officiella statistiken har en separat kvalitetsdeklaration, som publiceras samtidigt som statistiken på www.bra.se och hittas i anslutning till statistiken.

Brotten kan alltså ha ägt rum före registreringstillfället, och behöver inte ha upptäckts det år eller den månad som redovisningen avser. De flesta av de anmälda brotten har skett i Sverige, men för 1–2 procent av dem ligger brottsplatsen utomlands.

Det som redovisas är det totala antalet anmälda brott, det vill säga även händelser som efter utredning visar sig vara annat än brott, eller där brott inte kan styrkas. Detta är särskilt viktigt att komma ihåg vid jämförelser med annan kriminalstatistik och vid internationella jämförelser, där man ofta har en snävare definition av begreppet brott. Vad gäller till exempel mord, dråp och misshandel med dödlig utgång har det visat sig att det faktiska antalet personer som har avlidit till följd av dödligt våld under de senaste åren endast har varit mellan 34 och 50 procent av det antal anmälda brott som redovisas i kriminalstatistiken.¹⁷

För brott som har anmälts till och registrerats av Tullverket (huvudsakligen smugglingsbrott) redovisas endast uppgifter om brott där det finns en skäligen misstänkt person. Statistiken över anmälda brott innehåller enbart de tullärenden som överlämnas till åklagaren. De ärenden som tullen lägger ner i ett tidigare skede kommer således inte med i statistiken.

Klassificering av brott

Brottsredovisningen omfattar brott mot brottsbalken (BrB)¹⁸, brott mot trafikbrottslagen, brott mot narkotikastrafflagen samt brott mot specialstraffrättsliga författningar för vilka fängelse ingår i straffskalan. Försök, förberedelse och stämpling¹⁹ till brott redovisas i allmänhet som fullbordade brott. Försöksbrotten redovisas separat enbart för mord och dråp, våldtäkter, biltillgrepp och bostadsinbrott. I samband med att ett brott registreras hos polisen, klassificeras det i enlighet med regler som utfärdas av Brå i samråd med Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Tullverket och Säkerhetspolisen. Regler för klassificeringen finns i publikationen *Klassificering av brott*, som finns på Brås webbplats, www.bra.se. Klassificeringen, som bygger på brottskoder, utgår från gällande lagstiftning och görs utifrån den information som finns om brottet vid anmälningstillfället. Klassificeringen kan även grunda sig på uppgifter om till exempel offer, brottsplats och gärningspersonens tillvägagångssätt. Hur antalet brott beräknas för de enskilda brottstyperna framgår av dokumentet *Riktlinjer för antalsräkning av brott*, som bland annat finns på Brås webbplats, www.bra.se.

¹⁷ Detta har framkommit vid jämförelser med Brås specialstudie av anmält dödligt våld samt med dödsorsaksstatistiken och annan forskning.

¹⁸ Följande brott ingår dock inte: vållande till kroppsskada eller sjukdom i samband med trafikolycka (3 kap. 8 §), egenmäktigt förfarande genom olovligt utnyttjande av annans parkeringsplats (8 kap. 8 §) och förargelseväckande beteende (16 kap. 16 §).

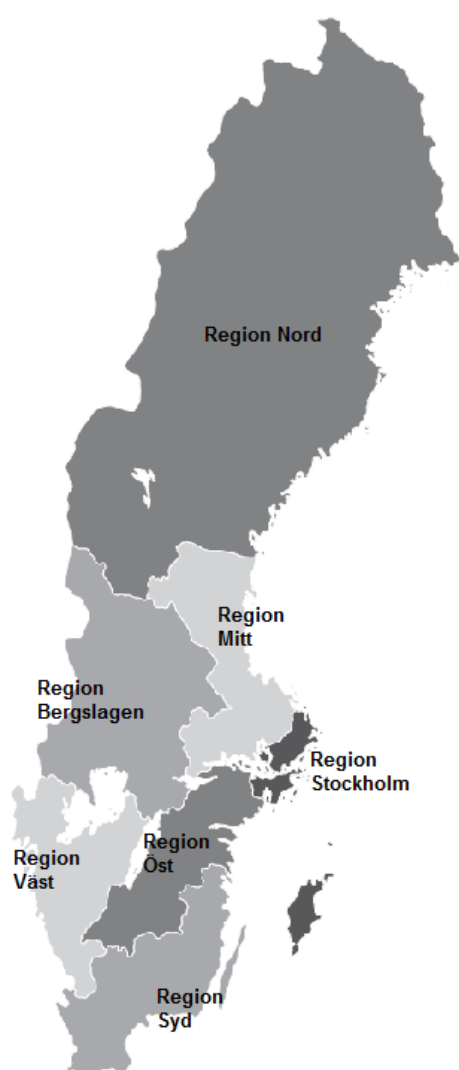
¹⁹ Med stämpling (enligt 23 kap. 2 § 2 st. BrB) menas att en person antingen i samråd med någon annan planerar att utföra ett brott, eller själv erbjuder sig eller övertalar någon annan att utföra brottet.

Regional fördelning

Statistiken över anmälda brott redovisas för hela landet och per region, vanligtvis där brotten har anmälts, samt per kommun där brottet är begånget. Vissa brott kan sakna uppgift om kommun, och då redovisas brotten under okänd kommun i regionen.

Från och med den 1 januari 2015 har polisen omorganiserats, vilket innebär att de 21 länspolismyndigheterna har omvandlats till en polismyndighet, indelad i sju polisregioner. Dessa sju polisregioner har helhetsansvar för polisverksamheten inom ett angivet geografiskt område. Åklagarmyndigheten har anpassat sin organisation till motsvarande områden. Från och med 2015 redovisas statistiken efter de sju regionerna i stället för efter län.

I Figur 41 nedan redovisas de nya polisregionerna, vilka län som ingår i respektive region samt befolkningsmängden i regionerna.

Region	Län	Befolkningsmängd 2020
Region Nord	Jämtland	899 000
	Norrbottn	
	Västerbotten	
	Västernorrland	
Region Mitt	Gävleborg	953 000
	Uppsala	
	Västmanland	
Region Stockholm	Stockholm	2 450 000
	Gotland	
Region Öst	Jönköping	1 130 000
	Södermanland	
	Östergötland	
Region Väst	Halland	2 070 000
	Västra Götaland	
Region Syd	Kalmar	2 000 000
	Blekinge	
	Kronoberg	
	Skåne	
Region Bergslagen	Dalarna	876 000
	Värmland	
	Örebro	

Figur 41. Indelning i de sju nya polisregionerna.

Insamling och bearbetning

Statistiken över anmälda brott grundar sig på de uppgifter som registreras i Polismyndighetens, Tullverkets och Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem.

När ett brott kommer till polisens kännedom upprättas en brottsanmälan, som läggs in i ärendehanteringssystemet Durtvå och sedan levereras till Brå. Även uppgifter från åklagarnas och tullens ärendesystem levereras till Brå. Hos Brå granskas och bearbetas uppgifterna innan de sammanställs till statistik.

Brå publicerar statistik över anmälda brott månadsvis, kvartalsvis och årsvis.

Jämförbarhet över tid

Statistik över anmälda brott har förts sedan 1950. Statistikrutinerna för anmälda brott har ändrats vid flera tillfällen, till exempel genom ny insamlingsteknik och nya redovisningssätt. Även enskilda händelser kan tillfälligt påverka statistiken under vissa år. Dessa förändringar är viktiga att känna till vid jämförelser över tid.

Förändringar i statistiken på grund av enskilda ärenden som omfattar många brott

Enstaka ärenden som omfattar en stor mängd brott kan ge upphov till märkbara förändringar i statistiken över anmälda brott, handlagda brott och misstänkta personer mellan olika år. Det gäller i synnerhet brottskategorier eller redovisningsområden där nivån vanligtvis är relativt låg.

Enstaka stora ärenden kan skapa problem vid jämförelser över tid och osäkerhet kring huruvida en förändring är generell eller beror på en enstaka händelse. Stora ärenden är ovanliga, men bör beaktas vid tolkning av statistiken. Med ett stort ärende avses här ärenden som omfattar runt 100 brott eller fler av samma brottstyp.

Brå har endast möjlighet att identifiera stora ärenden i de fall brotten har registrerats under samma ärendenummer. Det kan dock förekomma att brott som egentligen borde ingå i samma ärende, och där brotten sammantaget hade uppnått gränsen för ett stort ärende, råkar registreras under flera olika ärendenummer.

Nedan följer en sammanställning av stora ärenden som har kunnat identifieras 2019 och 2020. För information om stora ärenden före 2019, se Kvalitetsdeklaration för anmälda brott på Brås webbplats.

Sammanställning av stora ärenden i statistiken 2020			
Antal ärenden	Brottstyp (Brottskategori)	Region	Antal anmälda brott (cirka)
1	Överlåtelse, inkl. vårdslöshet med narkotika (Narkotikastrafflagen)	Nord	140
1	Bedrägeri genom social manipulation (9 kap. BrB)	Mitt	250

1	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Stockholm	210
1	Bidragbrott mot Försäkringskassan (Bidragbrottslagen)	Stockholm	120
1	Hets mot folkgrupp (16 kap. BrB)	Stockholm	120
1	Överträdelse av kontaktförbud (Lagen om kontaktförbud)	Stockholm	115
2	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Öst	115 och 100
1	Överträdelse av kontaktförbud (Lagen om kontaktförbud)	Öst	210
1	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Väst	140
1	Bidragbrott mot Försäkringskassan (Bidragbrottslagen)	Väst	120
1	Övrigt bedrägeri (9 kap. BrB)	Väst	100
1	Identitetsbedrägeri (9 kap. BrB)	Väst	100
1	Dataintrång (4 kap. BrB)	Syd	430
1	Identitetsbedrägeri (4 kap. BrB)	Syd	120
1	Falskt larm (16 kap. BrB)	Syd	120
1	Överträdelse av kontaktförbud (Lagen om kontaktförbud)	Syd	110
2	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Bergslagen	100 och 150
1	Bidragbrott mot Försäkringskassan (Bidragbrottslagen)	Bergslagen	100
1	Sexuellt övergrepp inkl. grovt, mot flicka under 15 år (6 kap. BrB)	Bergslagen	160
1	Utnyttjande av barn för sexuell posering inkl. grovt (6 kap. BrB)	Bergslagen	110
Sammanställning av stora ärenden i statistiken 2019			
Antal ärenden	Brottstyp (Brottskategori)	Region	Antal anmälda brott (cirka)
1	Bidragbrott mot Försäkringskassan (Bidragbrottslagen)	Nord	110
1	Bidragbrott mot Försäkringskassan (Bidragbrottslagen)	Nord	100
2	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Stockholm	140 vardera
2	Övrigt bedrägeri (9 kap. BrB)	Stockholm	120
1	Dataintrång (4 kap. BrB)	Stockholm	120
1	Bidragbrott mot Försäkringskassan (Bidragbrottslagen)	Stockholm	120
1	Grovt skattebrott (Skattebrottslagen)	Stockholm	100
1	Hot mot tjänsteman (17 kap. BrB)	Öst	260

1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (Bidragsbrottslagen)	Väst	100
1	Dataintrång (4 kap. BrB)	Syd	340
1	Våldtäkt mot kvinna 18 år eller äldre (6 kap. BrB)	Syd	140
4	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Syd	100, 130, 260, 300
1	Utpressning (9 kap. BrB)	Syd	180
1	Skattebrott (Skattebrottslagen)	Syd	100
1	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Bergslagen	120

Tekniska, metodmässiga och juridiska förändringar

Nedan följer en sammanställning av identifierade systemtekniska, metodologiska och lagstiftningsrelaterade förändringar sedan 2011, som i olika utsträckning har påverkat statistiken över anmälda brott. Dessa förändringar bör beaktas vid tolkning av statistiken. De är redovisade i omvänd kronologisk ordning, med de senaste förändringarna först. Styckena är skrivna så att de kan läsas separat. Den som är intresserad av ett specifikt år kan alltså gå direkt till det relevanta stycket.

Förändringar som inträffat före 2011 finns dokumenterade i *Kvalitetsdeklarationen över statistiken om anmälda brott* på www.bra.se.

- Brottskoderna som ligger till grund för statistiken revideras minst en gång per år. Förändringar av brottskoder kan generera förändringar i statistiken. Se *Klassificering av brott* på www.bra.se.
- Under första kvartalet av 2020 började covid-19 spridas i Sverige och i världen. Pandemin påverkade samhället under resterande kalenderår 2020. Pandemin har, i olika skeden under året, inneburit att regler och rekommendationer om social distansering har införts, vilket har lett till minskad rörelse och aktivitet i samhället. Det i sin tur har påverkat den anmälda brottsligheten. Framförallt har minskningar av anmälda brott som vanligtvis sker i det offentliga rummet kopplats samman med pandemin. Det gäller till exempel brott som misshandel av obekant, personrån, fickstöld, stöld från restauranger, biograf, nöjes- och samlingslokaler och idrottsanläggningar. Pandemin har även påverkat de brottsutredande myndigheternas verksamhet, vilket i vissa fall inneburit förändrade arbetssätt. Polisen har kraftigt minskat de generella nykterhetskontrollerna, med hänsyn till risken för smittspridning vid utandningstester, och har i huvudsak gjort kontroller endast i de fall där det redan finns en misstanke om att föraren kört berusad. Åtgärden har påverkat antalet anmälda rattfylleribrott under påverkan av alkohol, som har minskat 2020. För polisen har pandemin även inneburit ett minskat tryck på viss verksamhet, exempelvis kommenderingar till fotbollsmatcher och andra evenemang, vilket har frigjort resurser som tillfälligt har styrts om till bland annat yttre tjänst för ökad

synlighet på gator och torg och till arbete med att utreda brott. Det har troligtvis haft en inverkan på ett ökat antal narkotikabrott, samt även på anmälda skadegörelsebrott genom att många skadegörelsebrott, även de som härrör från tidigare perioder, har kunnat registreras under 2020.

- Under februari 2020 infördes juridisk informationsförsörjning (JIF) i polisens ärendehanteringssystem Durtvå. JIF har tagits fram inom ramen för det myndighetsgemensamma arbetet med rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Syftet med RIF är att genom en digitalt sammanlänkad rättskedja bland annat öka både effektiviteten och kvaliteten inom rättsväsendet. I det arbetet är ett gemensamt system för den juridiska informationen en viktig del i kommunikationen mellan Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och övriga rättsvårdande myndigheter. Införandet av JIF i Durtvå föranledde och innebär till viss del ett ändrat arbetssätt för användarna av Durtvå. Bland annat ska både lagrum och brottskod uppges för alla brott som läggs in i anmälningar och ärenden, medan polisen tidigare endast har angett brottskod. Det ändrade arbetssättet skulle kunna påverka registreringen av brott och i förlängningen statistiken över anmälda brott, och bör därför beaktas vid jämförelser som sträcker sig över tidpunkten för införandet. Brå har i interna analyser identifierat en förändrad registreringssätt gällande brottkoder för relationstyper för misshandel av bekant i samband med införandet, som påverkat nivåerna och jämförbarheten över tid för just dessa brottstyper i statistiken. För att erhålla mer kunskap planerar Brå för en djupare kvalitetsstudie av dessa brottskoder under 2021.
- År 2019 infördes nya definitioner av olika relationer vid brott mot person. Förändringen genomfördes för att uppfylla krav på uppgifter i den internationella, såväl som i den nationella statistikrapporteringen. Vid sidan av relationstypen obekant, införs tre nya relationsindelningar:
 - Är eller har varit närstående genom parrelation – Relation genom äktenskap, sambo, särbo eller flickvän/pojkvän.
 - Är eller har varit närstående genom släktskap/familj – Relation genom blodsband, adoption eller annat släktskap, exempelvis genom släktings parrelation.
 - Är eller har varit bekanta genom annan slags relation – Annan relation än närstående genom parrelation eller släktskap/familj.

Införandet av de nya relationsindelningarna innebär att statistiken över misshandel i nära relation från och med redovisningsåret 2019 inte är jämförbar med tidigare år.

- År 2019 implementerades en temporär lösning för hantering av stora ärenden, som innebär att rättsväsendets verksamheter får hantera stora antal brott/brottsmisstankar sammanhållet, genom att registrera endast 1 brott/brottsmisstanke försedd med en antalsiffra. Den temporära lösningen bygger på de situationer där verksamheten inte har något behov av att särredovisa

brottsmisstankarna, t.ex. i fall av likartad brottslighet. Bakgrunden till hanteringen är tekniska begränsningar i myndigheternas verksamhetsstöd, samt hög arbetsbelastning, vid registrering av information till följd av omfattande ärenden. Brå blir informerad om när lösningen tillämpas. Informationen används för att skatta vilken effekt de sammanhållna brotten och brottsmisstankarna har på nivåer och utveckling i statistiken, i syfte att kunna tillgodose en adekvat tolkning av statistiken.

- Från och med 2017 års slutliga statistik presenteras resultaten i sammanfattningen om anmälda brott mot person indelat efter den utsatta personens kön. Den utökade redovisningen är ett led i Brås handlingsplan för jämställdhetsintegrering, där ett övergripande effektmål är att kunna ge målgrupperna en mer fullständig statistisk bild, som tydliggör skillnader och likheter mellan könen beträffande brott och utsatthet för brott.
- Från och med januari 2016 gjordes i polisens anmälningssystem ett förtydligande av namnen på brottskoderna för misshandel i nära relation/ej i nära relation (koderna 9349–9356). Begreppet *i nära relation* definierades då som ”är eller har varit gifta, sammanboende eller har gemensamma barn”. Vid en tidigare kvalitetsstudie från Brå (*Kvalitetsstudie 1. Användningen av brottskoder*) hade det framkommit att brottskoderna i fråga till viss del överanvändes, eftersom de även användes för andra typer av nära relationer, exempelvis mellan syskon eller mellan föräldrar och deras vuxna barn. Åtgärden genomfördes alltså i syfte att förtydliga vad som ska omfattas av brottskoderna, så att anmälda misshandelsbrott kodas korrekt när de registreras. Efter förtydligandet av brottskoderna är nivån på antalet anmälda misshandelsbrott i nära relation i snitt cirka 28 procent lägre än tidigare år (2012–2015). För mer information, se *Kvalitetsstudie 1. Användningen av brottskoder* på www.bra.se.
- Från och med 2015, när de 21 länspolismyndigheterna omvandlades till en polismyndighet indelad i sju polisregioner, har kvaliteten förbättrats på statistiken över anmälda brott på kommunnivå, beroende på ett minskat bortfall på uppgiften om brottsplatskommun. När kommunen redovisas som okänd kan det bero på att denna uppgift saknas helt (exempelvis på grund av att brottet inte sker på en fysisk plats) eller på att den angivna brottsplatsen finns i en kommun utanför det ”område” där brottet handläggs. Från och med 2015 handläggs ärendena av regionen, i stället för som tidigare länet, och eftersom regionerna är större än länen ger det ett minskat bortfall på uppgiften om kommun. Vid jämförelser av olika brottstyper mellan 2015 och tidigare år i kommunerna kan därmed eventuella ökningarna helt eller delvis bero på ett lägre bortfall av kommunuppgift. Detta bör beaktas vid tolkning av statistiken.

- I regionerna har vissa brottskategorier särskilt påverkats av det lägre bortfallet. För resterande brottskategorier har påverkan varit lägre eller till och med obefintlig. I Tabell 9 visas skillnaden i antalet brott med okänd kommun 2015 jämfört med om statistiken fortsatt hade redovisats på länspolismyndighet i stället för på polisregion.

Tabell 9. Förändringen i antalet brott med okänd kommun i statistiken 2015, jämfört med det tidigare sättet att redovisa, totalt och för de brottskategorier som har påverkats mest. Inom parentes anges minskningen av brott med okänd kommun i andelar för respektive brottskategori.

Region	Totalt	Brott mot liv och hälsa (BrB 3 kap.)	Brott mot trafikbrottslagen	Brott mot narkotikabrottslagen	Brott mot miljöbalken	Brott mot skattebrottslagen
Nord	-3 000 (-18 %)	- 210 (-48 %)	-1 080 (-80 %)	-244 (-23 %)	(-59 %)	-437 (-49 %)
Mitt	-1 230 (-6 %)	-146 (-31 %)	-276 (-42 %)	-224 (-28 %)	-130 (-70 %)	0 -
Stockholm	-439 (-1 %)	-30 (-2 %)	-15 (-3 %)	-8 (-1 %)	-15 (-3 %)	-48 (-1 %)
Öst	-6 070 (-22 %)	-170 (-36 %)	-3 880 (-91 %)	-745 (-46 %)	-335 (-85 %)	-232 (-15 %)
Väst	-1 620 (-4 %)	-106 (-22 %)	-555 (-58 %)	-112 (-22 %)	-141 (-47 %)	-148 (-7 %)
Syd	-2 280 (-5 %)	-190 (-23 %)	-510 (-42 %)	-225 (-24 %)	-240 (-65 %)	-201 (-32 %)
Bergslagen	-1 170 (-5 %)	-110 (-24 %)	-392 (-36 %)	-82 (-9 %)	-84 (-63 %)	0 -

De två regioner vars kvalitet på kommunredovisning har förbättrats mest är region Nord och region Öst. Exempelvis har okänd kommun gällande brott mot trafikbrottslagen minskat med 91 procent i region Öst och med 80 procent i region Nord. I region Stockholm är påverkan försumbar; där har bortfallet minskat med 1 procent. I övriga regioner har bortfallet minskat med mellan 4 och 6 procent totalt sett.

- Den 1 januari 2015 bildades den nya Polismyndigheten, som ersätter de tidigare 21 länspolismyndigheterna och är indelad i sju polisregioner.
- Från och med april 2014 har definitionen av antalet utfärdade kontaktförbud förändrats. Antalet utfärdade kontaktförbud är en uppgift som Brå samlar in från Åklagarmyndigheten. Från och med april 2014 räknas de initialt utfärdade kontaktförbuden samt eventuella förlängningar av samma kontaktförbud separat. Det gör det möjligt att både särredovisa enbart initialt utfärdade kontaktförbud och att redovisa samtliga utfärdade kontaktförbud inklusive eventuella förlängningar.
- I tidigare redovisningar, från 2008 till och med mars 2014, ingick de kontaktförbud som utfärdades initialt eller förlängdes under redovisningsåret. Varje kontaktförbud räknades endast en gång, oavsett om det hade förlängts eller ej.

- I juni 2014 påbörjades avvecklingen av polisens ärendehanteringssystem Pust, och systemet stängdes därmed för nyregistrering av brott. Efter stängningen ska alla nya brott registreras och hanteras i ärendehanteringssystemet RAR. En generell rekommendation är att iaktta en viss försiktighet vid analyser av utvecklingen av de brottstyper som hanterades i Pust under åren 2013–2014, nämligen ringa stöldbrott (snatteri), ringa narkotikabrott (eget bruk och innehav), brott mot knivlagen, sjöfylleri (inklusive grovt) samt trafikbrott som rattfylleribrott och olovlig körning.
- Från och med juni 2013 har polisen registrerat smitning från parkeringsskada (trafikförordningen (1998:1276) 2 kap. 8 § 2 st. och 14 kap. 3 § 1 p. a) med brottskoden 3006 i stället för med brottskoden för övriga bötesbrott 9001. Brottskod 3006 har tidigare i enlighet med Brås instruktioner endast använts för allvarigare smitningsbrott (trafikbrottslagen (1951:649) 5 § 1 st.). Brottskod 9001, som är den kod som borde användas för lindrigare smitningsbrott enligt gällande instruktioner, inräknas inte i den officiella brottsstatistiken, och den utvidgade tillämpningen av brottskod 3006 har således medfört en ökning av smitningsbrotten i statistiken över anmälda brott. Brå kan inte avgöra hur stor del av de registrerade smitningsbrotten som hör till respektive lagrum. Förändringen innebär att varken anmälda brott gällande brottstypen smitningsbrott eller brottskategorin trafikbrott första halvåret 2014 kan jämföras med tidigare eller senare perioder.
- Under februari 2013 driftsatte polisen ett nytt ärendehanteringssystem (Siebel-Pust), som ersatte det tidigare ärendehanteringssystemet Pust. Det nya ärendehanteringssystemet hade vissa brister vid driftsättningen, vilket har inneburit att det inledningsvis användes i begränsad omfattning av polismyndigheterna. Brå samarbetade med polisen och Åklagarmyndigheten för att omhänderta och avhjälpa bristerna i systemet. Det större systemsifte som införandet av Siebel-Pust utgjorde kan ha gett effekter som är svåra att överblicka. En generell rekommendation är att iaktta en ökad försiktighet vid analyser av utvecklingen av de brottstyper som hanterades i Siebel-Pust under åren 2013–2014, nämligen ringa stöldbrott (snatteri), ringa narkotikabrott (eget bruk och innehav), brott mot knivlagen, sjöfylleri (inklusive grovt) samt trafikbrott som rattfylleribrott och olovlig körning.
- I början av december 2012 genomförde Åklagarmyndigheten anpassningar av sitt ärendehanteringssystem Cåbra, för att uppfylla de krav som ställs inom projektet Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Driftsättningen av åklagarnas nya system inverkar inte direkt på statistiken över anmälda brott 2012, men statistiken påverkas av ett mindre bortfall i de brott som registrerades i den nya versionen av Cåbra under de tre sista veckorna i december 2012. Vid tester har det framgått att bortfallet i huvudsak har påverkat statistiken över ekonomiskt relaterad brottslighet, men även till viss del miljöbrotten. Framför allt har bortfallet påverkat statistiken över brott mot skattebrottslagen, där cirka 1 500 anmälda

brott skulle ha tillförts om samtliga uppgifter ingått i statistiken. För övriga brottstyper bedöms påverkan vara försumbar.

- Under perioden augusti till december 2012 gjorde polisen anpassningar i sitt ärendehanteringssystem RAR, för att uppfylla de krav som ställdes inom projektet Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Förändringar i och med anpassningen som kan ha betydelse för statistiken över anmälda brott är bland annat förändringar i hur brott registreras och hur informationsöverföringen mellan myndigheterna sker samt svårigheter att identifiera unika brott i ärenden som överförs mellan nya och äldre versioner av ärendehanteringssystemen hos polisen. Det är därmed viktigt att iaktta en ökad försiktighet när statistiken tolkas. Brå analyserar löpande vilken inverkan de nämnda förändringarna har på brottsstatistiken.
- Till följd av Åklagarmyndighetens införande av ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra) gjordes anpassningar i Brås statistikdatabas under 2011. Syftet med anpassningarna var att förbättra tillförlitligheten i antalsräkningen av anmälda brott som har registrerats hos Åklagarmyndigheten eller hos Ekobrottsmyndigheten. Med Cåbra infördes en unik brottsidentitet (BID) som ger bättre möjligheter att identifiera och följa upp enskilda brott. Det gäller till exempel brott som av administrativa skäl flyttas mellan olika ärenden eller åklagarkammare. Analyser efter anpassningen till den unika brottsidentiteten visar att antalet anmälda brott har varit underskattat sedan systemskiftet hos Åklagarmyndigheten. Vid tester har det visat sig att det i statistiken över samtliga anmälda brott under 2007 har tillkommit cirka 0,8 procent fler brott efter anpassningen. Motsvarande för åren 2008–2009 är cirka 0,2 procent fler brott. Underskattningen av antalet anmälda brott kan framför allt hänföras till anmälda skattebrott samt till viss del till borgenärsbrott. Detta beror på att dessa brottstyper oftast registreras i Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem. Enligt de gjorda testerna har det efter anpassningen för 2007 tillkommit nästan dubbelt så många skattebrott och drygt 60 procent fler borgenärsbrott. För åren 2008–2009 har 10 respektive 1 procent fler skattebrott tillkommit, liksom 8 respektive 1 procent fler borgenärsbrott. Därmed är jämförelser av anmälda borgenärs- och skattebrott åren 2007–2011 inte relevanta. När det gäller statistik över den ekonomiska brottsligheten är jämförbarheten och tolkningen även för tidigare år problematisk. För mer information om påverkan av ovan beskrivna anpassningar till Cåbra, kontakta enheten för rättsstatistik på Brå.

Kvalitetsstudier

Kvaliteten i brottskoder

För statistiken över anmälda brott, handlagda brott, handlagda brottsmisstankar samt misstänkta personer är uppgifter om brottskod avgörande för till vilken brottstyp man räknar brotten, besluten eller de registrerade misstankarna. För att få en bättre

förståelse för kvaliteten i registreringen av brottskoder har Brå genomfört en kvalitetsstudie, som publicerades i september 2012.

Resultatet visar att felkodningar framför allt påverkar fördelningen av brott inom de olika brottskategorierna. Det är sällan som anmälningarna skulle ha kodats till en helt annan kategori. Till exempel bedömdes studiens samtliga anmälningar som hade getts en brottskod för bedrägeri ha registrerats till rätt brottskategori. Däremot förekom felkodningar för vilken typ av bedrägeri det var frågan om – datorbedrägeri, bluffaktura, bedrägeri med hjälp av internet eller annat. Generellt förekom en överanvändning av koderna för ärenden utan egen brottskod, som *övrigt bedrägeri* eller *annan stöld*, vilket också innebar att brottstyper med en egen brottskod var underanvända, till exempel *bedrägeri med hjälp av internet*.

Ytterligare områden där det på grund av felkodningar finns anledning att iaktta försiktighet vid tolkningen av statistiken är variabler avseende *i nära relation/ej i nära relation*, *bekant/obekant*, *grovt/annat än grovt*, *försök/fullbordat* samt *inomhus/utomhus*. Det framgår av den ovan nämnda studien, men också i andra undersökningar som gjorts av Brå och SCB rörande användningen av brottskoder. För ytterligare information, se rapporten *Användningen av brottskoder, en kvalitetsstudie inom kriminalstatistiken* på www.bra.se.

Specialstudier om dödligt våld

För att kunna redovisa det faktiska antalet fall av dödligt våld gör Brå sedan 2002 specialstudier av underlaget till statistiken. Samtliga anmälda fall av fullbordade mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång samt vållande till annans död (exklusive de fall som inträffar i trafiken eller på arbetsplatser) har studerats. Avsikten med studierna är bland annat att fastställa om misstanken om brott kvarstår efter polisens utredning (slutredovisad förundersökning). De anmälda fallen av vållande till annans död kontrolleras för att klargöra om det bland dessa gärningar finns brott som borde ha rubricerats som misshandel med dödlig utgång. Med dödligt våld avses fullbordade mord, dråp och misshandel med dödligt våld, som korrekt har registrerats som sådana eller som felaktigt har registrerats som vållande till annans död.

För mer information, se *Konstaterade fall av dödligt våld. Statistik för 2020*, som finns att ladda ner från www.bra.se.

Mars 2021

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för verksamhetsuppföljning, beslutsfattande, utredningsverksamhet och forskning.

Utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system, sammanställer och presenterar Brås enhet för rättsstatistik årligen cirka 1 100 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Tabellerna publiceras på Brås webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser.